

วารสาร

เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม | Office of Industrial Economics

ปีที่ 4 ฉบับที่ 13 เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2551

ISSN 1905-0992

เรื่องเด่นประจำฉบับ
ภาวะอุตสาหกรรมไทยครึ่งปีแรก
ของปี 2551 และแนวโน้มในครึ่งปีหลัง

บทความพิเศษ
การเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดลอมในกรอบองค์การการค้าโลก
อาหารทะเลของไทยควรทำอย่างไรภายใต้เขตการค้าเสรี
การพัฒนาคนให้ก้าวทันสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

สัมภาษณ์พิเศษ

: “นัฐ จุลละรัตน” พอ.สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1
“มองอุตสาหกรรมครึ่งปีหลัง 2551 ก้าวที่ท้าทายและอุตสาหกรรมที่ต้องเร่งผลักดัน”

บรรณาธิการแถลง

ปี 2551 เป็นปีที่ต่อเนื่องมาจากปี 2550 และจะขับเคลื่อนต่อไปถึงปี 2552 แต่ปี 2551 ยังไม่ผ่านไป “สรุปอุตสาหกรรมไทยครึ่งปีแรกและแนวโน้มครึ่งปีหลัง 2551” จะเร็ว แรง ยังเข้มข้นหรืออ่อนล้าลงไปอย่างไร เรามีรายละเอียดให้ท่านผู้อ่านค่ะ

รวมทั้งการไปสัมภาษณ์พิเศษ “รัฐ จุลกะรัตน์” ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 “มองอุตสาหกรรมไทยในครึ่งปีหลัง” ผ่านสายตาผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในกลุ่มอุตสาหกรรมรายสาขา และนำเสนอรายงาน “ดัชนีอุตสาหกรรม Q2 ปี 2551 และแนวโน้ม Q3 ปี 2551”

บทความพิเศษมีหลายเรื่องทั้ง “การเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบองค์การการค้าโลก” และ “อาหารทะเลไทย...ควรทำอะไร...ภายใต้เขตการค้าเสรี” โดยเราไม่ปิดกั้นนะคะ...เปิดให้ท่านคิดอ่านอย่างอิสระค่ะ

และเรื่อง “การพัฒนาคนให้ก้าวทันเศรษฐกิจฐานความรู้”...ที่ถึงที่สุดคือรู้ว่าเราจะมีส่วนทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุขและยั่งยืนได้อย่างไร

...ไม่ว่าในภาคอุตสาหกรรมที่ในอนาคตก็ต้องเข้มข้นขึ้นกับการรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นๆ

พบกันใหม่ฉบับหน้า เราจะปรับปรุงพัฒนาวารสารฯ เพื่อประโยชน์ของท่านผู้อ่านให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี
บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่องเด่นประจำฉบับ

- “ภาวะอุตสาหกรรมไทยครึ่งปีแรกปี 2551 และแนวโน้มในครึ่งปีหลัง” 1

บทความพิเศษ

- การเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบองค์การการค้าโลก 7
- อาหารทะเลของไทยควรทำอะไร...ภายใต้เขตการค้าเสรี 10
- การพัฒนาคนให้ก้าวทันสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ 15

สัมภาษณ์พิเศษ

- รัฐ จุลกะรัตน์ 19
ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

ภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย

- ดัชนีอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 2 และแนวโน้มไตรมาสที่ 3 ปี 2551 23

สกอ. พูพผู้ประกอบการ

- NOK กับตัวอย่างการจัดการความรู้ในธุรกิจเอกชน 25

เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรมไทย

- ภาคอุตสาหกรรมกับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) 27

รอบรู้ สกอ. เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

- 29

ที่ปรึกษา

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บริมเบ็ด

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ดร.ณัฐพล ณัฏฐสมบูรณ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นายอุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นายวิรัชศักดิ์ ศุภประเสริฐ

ผู้เชี่ยวชาญ

บรรณาธิการบริหาร

นางวาริ จันทรเนตร

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

คณะบรรณาธิการ

นางสาวปรารถนา บุญญฤทธิ์

นางสาววิรา ชาญสุวรรณ

นางธนพรธเนศ ไทยะเสวี

นางสาวสมพิศ นาคสุข

นายกฤต จันทรสุวรรณ

นายเจษฎา อุดมกิจมงคล

นางสาววรางคณา พงศาปาน

นายกฤษฎา นุรักษ์

นายบุญอนันต์ เสวตสิทธิ์

สนใจขอรับเป็นสมาชิกวารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือให้ข้อเสนอแนะได้ที่ :

กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารกลาง สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

โทรศัพท์ 0 2202 4274, 0 2202 4284 โทรสาร 0 2644 7023 เว็บไซต์ www.oie.go.th

** บทความและข้อเขียนต่างๆ ที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นทัศนะส่วนบุคคลของผู้เขียน

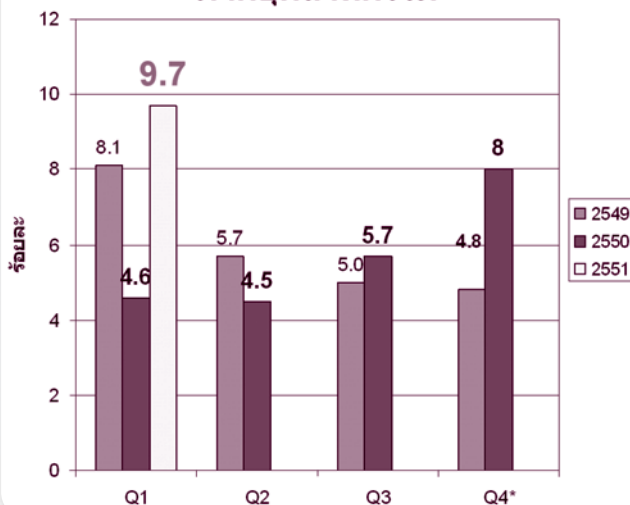
ภาวะอุตสาหกรรมไทย

ครึ่งปีแรกของปี 2551 และแนวโน้มในครึ่งปีหลัง

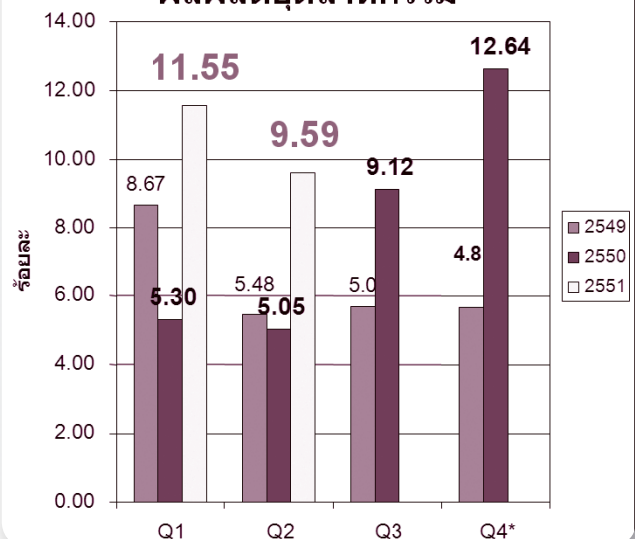
ช่วงครึ่งปีแรกของปี 2551 ที่ผ่านไป ภาคอุตสาหกรรมไทยสามารถขยายตัวได้ในระดับที่น่าพอใจ ท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ 2 ประการในปีนี้ ซึ่งก็ได้แก่ เรื่องของราคาพลังงาน และอัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้นจากการสูงขึ้นของราคาพลังงานเป็นหลัก โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเบื้องต้นใน 5 เดือนแรกของปีนี้ขยายตัวที่ร้อยละ 10.8 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 5.8 เช่นเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม (GDP ภาคอุตสาหกรรม) ในไตรมาสที่ 1 ปี 2551 ที่ขยายตัวถึงร้อยละ 9.7 สูงที่สุดในรอบ 4 ปีนับ

ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญของการขยายตัวที่สูงมาจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ฐานที่ต่ำในปี 2550 และการเป็นฐานการผลิตของโลกในอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ (Hard disk drive) ทำให้ได้รับอานิสงส์จากการขยายตัวการส่งออกในสินค้าดังกล่าว แม้ว่าการขยายตัวจะไม่เร่งตัวขึ้นมากจากปัญหาการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกก็ตาม โดยการส่งออกรถยนต์และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ในช่วง 5 เดือนแรกขยายตัวในรูปเงินเหรียญสหรัฐ ที่ร้อยละ 21.6 และร้อยละ 19.1 ตามลำดับ และการส่งออกของ 2 กลุ่มดังกล่าวมีสัดส่วนถึง 1 ใน 4 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย ทำให้การส่งออกของภาคอุตสาหกรรมใน 5 เดือนแรกขยายตัวร้อยละ 17.5

การขยายตัวของ GDP
ภาคอุตสาหกรรม

การขยายตัวของดัชนี
ผลผลิตอุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)

¹ ข้อมูลอุตสาหกรรมรายสาขาจากสำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 และ 2

แต่ในช่วงไตรมาสที่ 2 ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ 2 ประการในปีนี้ ซึ่งก็ได้แก่ เรื่องของราคาพลังงาน และ อัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้นจากการสูงขึ้นของราคาพลังงานเป็นหลัก เริ่มส่งผลชัดเจนและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทั้งของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ทำให้การบริโภคภายในประเทศในช่วงต้นปีคาดว่าจะเป็นตัวช่วยในการผลักดันเศรษฐกิจในปีเริ่มไม่เป็นอย่างที่คิด โดยอัตราเงินเฟ้อในช่วงไตรมาสที่ 2 อยู่ที่ร้อยละ 7.6 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 5.0 ในไตรมาสที่ 1 สอดคล้องกับราคาน้ำมันดิบดูไบในไตรมาสที่ 2 ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 72.7 จากที่ไตรมาสที่ 1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.2 ซึ่งทำให้ความเชื่อมั่นของทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการเริ่มมีการปรับลดลง โดยในเดือนพฤษภาคม 2551 ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับตัวลดลงทุกรายการต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 2 จากเดือนเมษายน เนื่องจากการปรับขึ้นของ

ราคาน้ำมันต่อเนื่อง ซึ่งร้อยละ 95 ของกลุ่มสำรวจเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก ทำให้กระทบต่อการแบกรับภาระค่าครองชีพและสินค้าที่สูงขึ้น รายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย ซึ่งเป็นเดือนแรกในรอบ 20 เดือนที่ดัชนีค่าครองชีพต่ำสุด โดยดัชนีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ที่ 71.8 ลดจากเดือนเมษายนอยู่ที่ 73.0

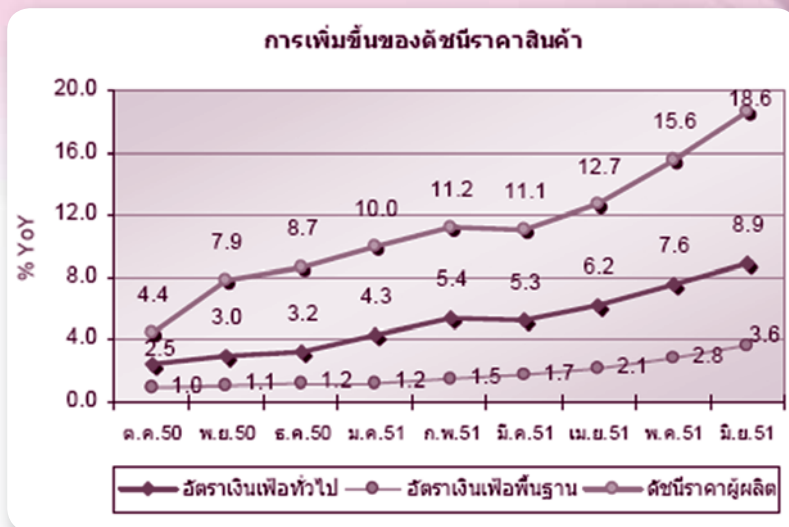
ในด้านของผู้ประกอบการ ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมในเดือนพฤษภาคม 2551 อยู่ในระดับ 71.4 ลดลงต่ำสุดเป็นประวัติการณ์จากเดือนเมษายนที่อยู่ในระดับ 78.8 เนื่องจากผู้ประกอบการได้รับผลกระทบราคาน้ำมันดีเซลที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 หรือเพิ่มขึ้นกว่า 12 ครั้ง รวมทั้งต้นทุนอย่างอื่นก็ปรับเพิ่มขึ้นทั้งเหล็กและยางพารา ขณะที่สถานการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะจากการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นด้วย ในส่วนดัชนีความเชื่อมั่นฯ ช่วง 3 เดือนข้างหน้าก็ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ 76.9 ซึ่งลดลงต่ำสุดเป็นประวัติการณ์เช่นกัน โดยลดลงจากเดือนเมษายนที่อยู่ในระดับ 91.7

	2550					2551				
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	เม.ย.	พ.ค.	2M/Q2	5M
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค	71.0	73.5	71.5	69.7	69.4	72.5	73.0	71.8	72.4	72.5
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม	80.9	84.4	81.3	76.6	81.3	84.1	78.8	71.4	75.1	80.5

ที่มา : ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาที่เครื่องชี้ตัวหนึ่งซึ่งเป็นตัวสะท้อนด้านต้นทุนของผู้ประกอบการ นั่นคือ ดัชนีราคาผู้ผลิต (PPI: Producer-Price-Index) ในเดือนมิถุนายน 2551 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.6 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 15.6 ในเดือนพฤษภาคม และสูงสุดในรอบ 10 ปี ขณะที่หากมองไปข้างหน้า ราคาสินค้าวัตถุดิบยังมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นโดยเฉพาะราคาพลังงาน ซึ่งนอกเหนือจากที่มีการคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นไปถึงระดับ 150-170 ดอลลาร์/บาร์เรล ในช่วงฤดูร้อนของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มสูงขึ้นแล้ว ราคาก๊าซในประเทศก็อาจจะมีการปรับเพิ่มขึ้นเพื่อลดภาระการอุดหนุนของทางการ รวมทั้งราคาสินค้าโภคภัณฑ์บางประเภทก็ยังมีโอกาสปรับตัวสูงขึ้น เช่น เหล็กและยางพารา ทำให้คาดว่าดัชนีราคาผู้ผลิตในช่วงครึ่งหลังของปีก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงต่อไป และอาจกล่าวได้ว่าต้นทุนของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นสูงสุดนับตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1980 หรือเมื่อเกือบ 30 ปีก่อน ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันโลกครั้งที่ 2

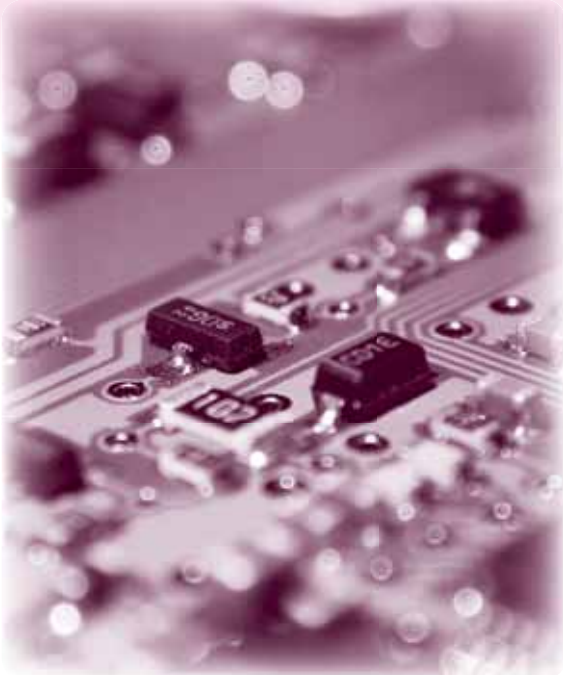
ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

และจากแรงกดดันของต้นทุนผู้ผลิตที่เร่งตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่สะท้อนจากตัวเลขดัชนีราคาผู้ผลิตที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่เร่งตัวมากกว่าอัตราเงินเฟ้อมาโดยตลอดระยะ 10 เดือนที่ผ่านมา เป็นที่สังเกตว่าช่วงห่างระหว่างการเพิ่มขึ้นของต้นทุนของผู้ประกอบการกับอัตราเงินเฟ้อยิ่งกว้างมากขึ้น (อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและการเพิ่มขึ้นของดัชนีราคาผู้ผลิตในเดือนมิถุนายนห่างกันถึงเกือบร้อยละ 10) เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าผู้ประกอบการได้แบกรับภาระต้นทุนไว้มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในที่สุดต้นทุนที่ผู้ประกอบการแบกรับไว้ดังกล่าวก็จะต้องถูกส่งผ่านไปสู่การปรับขึ้นราคาสินค้าผู้บริโภคในระยะข้างหน้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อผู้ประกอบการไม่สามารถแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นได้อีกต่อไป

สำหรับช่วงเวลาที่เหลือของปี 2551 นี้ เศรษฐกิจในภาพรวมรวมถึงภาคอุตสาหกรรมคงจะต้องชะลอตัวลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่ยังคงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจปีหลัง แต่จะชะลอตัวลงมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับ 2 ประเด็น คือ ระดับความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงต่างๆ และการบริหารจัดการของภาครัฐ ซึ่งสำหรับในส่วนของภาคอุตสาหกรรมนั้นมองว่าการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมคงจะลดลงในแต่ละไตรมาสจนถึงสิ้นปี โดยมีการขยายตัวในไตรมาสที่ 1 ที่ขยายตัวได้สูงที่สุดในปีนี้ เป็นตัวพยากรณ์การขยายตัวในปี 2551 ของภาคอุตสาหกรรม โดยมองว่าภาคอุตสาหกรรมจะสามารถประคองตัวให้ผ่านพ้นภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจในปีนี้ได้ เนื่องจากหลายอุตสาหกรรมมีการปรับตัวหลังจากวิกฤติเมื่อปี 2540 รวมถึงภาคการส่งออกที่ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนของตลาดต่าง

ประเทศกว่าร้อยละ 60 จะเข้ามาเป็นตัวช่วยสำคัญ จากการที่เศรษฐกิจโลกไม่ได้ชะลอลงมากอย่างที่คาดไว้เมื่อต้นปี โดยตัวเลขการขยายตัวในไตรมาสที่ 1 ที่ออกมา อาทิ สหรัฐฯ ขยายตัวดีกว่าที่คาดไว้ที่ร้อยละ 2.5 กลุ่ม EU และจีนยังเติบโตได้ดีที่ร้อยละ 2.2 และร้อยละ 10.6 ตามลำดับ แม้จะมีความเสี่ยงเรื่องเงินเฟ้อบ้าง เป็นต้น รวมถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่จะมีการเคลื่อนไหวในลักษณะที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมส่งออกของประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบบ้างก็ตาม แต่ทั้งนี้เรื่องของปัจจัยเศรษฐกิจโลกก็ยังคงเป็นปัจจัยที่ต้องติดตามใกล้ชิดต่อไป

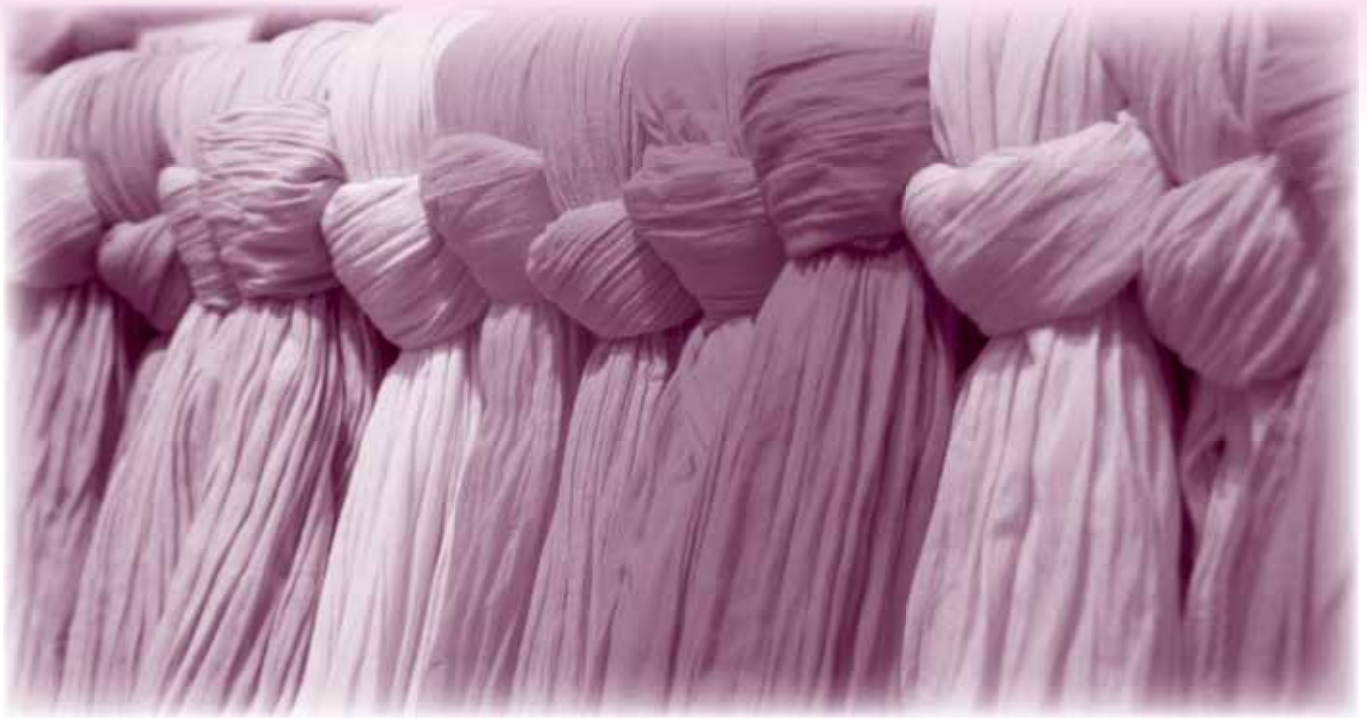
อย่างไรก็ดี ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เน้นตอบสนองในประเทศจะได้รับผลจากการบริโภคของครัวเรือนที่ลดลง โดยตัวเลขการขยายตัวของภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ ที่เป็นเครื่องชี้การบริโภคภาคเอกชนตัวหนึ่ง การขยายตัวในเดือนพฤษภาคมอยู่ที่ร้อยละ 8.3 ชะลอลงจากร้อยละ 12.2 ในเดือนเมษายน และร้อยละ 15.0 ในเดือนมกราคม ซึ่งอาจจะทำให้ไม่สามารถปรับราคาสินค้าตามต้นทุนที่มีราคาสูงขึ้นได้ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นว่าผู้ประกอบการหลายรายมีความสามารถในการปรับตัว แต่ในกลุ่มที่ยังไม่สามารถปรับตัวได้ ภาครัฐอาจจะต้องเข้าไปดูแลในด้านของผู้ประกอบการ หลังจากที่ได้อำนาจนโยบายด้านรายได้ คือขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ขึ้นเงินเดือนข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจไปแล้ว โดยการช่วยเหลือผู้ประกอบการ อาทิ ลดอัตราดอกเบี้ยลง ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลลง ลดภาษีขาเข้าสำหรับวัตถุดิบ ลดภาษีหรือช่วยค่าใช้จ่ายงานวิจัยของบริษัทที่จะลดการใช้พลังงาน หรือใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้โดยสรุปคาดว่าในปี 2551 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม (GDP ภาคอุตสาหกรรม) จะขยายตัวร้อยละ 6.6 (ช่วงประมาณการที่ร้อยละ 6.3-7.0) โดยมีการขยายตัวที่ดีในครึ่งปีแรกเป็นตัวสนับสนุน แต่ทั้งนี้ความสมดุลของการขยายตัว คือมีการขยายตัวทั้งกลุ่มของวิสาหกิจขนาดใหญ่ และกลุ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปพร้อมๆ กันเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้น การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแม้จะมีการขยายตัวไม่มาก แต่ถ้ามีการขยายตัวที่สมดุลในทุกกลุ่มก็สามารถที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้เช่นกัน

สำหรับแนวโน้มในช่วงครึ่งปีหลังในอุตสาหกรรม
รายสาขาหลักที่สำคัญ เริ่มที่อุตสาหกรรมไฟฟ้าและ
อิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็นอุตสาหกรรมไฟฟ้าคาดว่าจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นจากครึ่งปีแรก และเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนจะขยายตัวร้อยละ 21.5 เนื่องจากตลาด EU ตะวันออกกลาง และเอเชีย ยังมีความต้องการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการส่งออกเครื่องปรับอากาศมีการขยายตัวสูงขึ้นและมีมูลค่าส่งออกสูง ในส่วนของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องจากครึ่งปีแรก และเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน คาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 33 โดยเฉพาะกลุ่ม HDD ที่จะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

อุตสาหกรรมยานยนต์ ในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2551 คาดว่าจะขยายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว โดยตลาดส่งออกทั้งตลาดหลักและตลาดใหม่ยังสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง แต่จากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันดีเซลมีราคาสูงกว่าน้ำมันเบนซิน อาจส่งผลต่อโครงสร้างการตลาดรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าว โดยมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการจำหน่ายรถยนต์นั่งต่อรถกระบะ 1 คัน สูงขึ้น ตลอดจนรถยนต์ที่ประหยัดพลังงานหรือรถยนต์ที่สามารถใช้พลังงานทดแทนจะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น

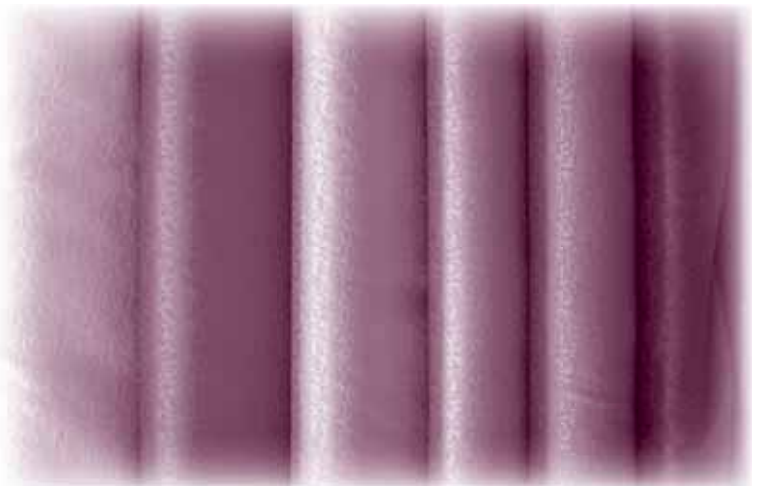
อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า สถานการณ์เหล็กทรงยาวในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2551 คาดว่าจะขยายตัวขึ้นจากมาตรการทางด้านอสังหาริมทรัพย์ของภาครัฐ จากการที่รัฐบาลได้ประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ได้แก่ มาตรการด้านอสังหาริมทรัพย์ออกมา ซึ่งประกอบด้วยการลดภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางการค้าหรือกำไร จากร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 0.1 การลดค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์และห้องชุด ที่ดิน อาคารบ้านเดี่ยว บ้านแฝด จากร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 0.01 รวมถึงการลดค่าจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์จากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 0.01 เป็นต้น ซึ่งจากมาตรการดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้อุตสาหกรรมก่อสร้างขยายตัวเพิ่มขึ้น และส่งผลให้สถานการณ์การผลิตและการใช้ในประเทศของเหล็กทรงยาวขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของสถานการณ์เหล็กทรงแบนในช่วงครึ่งปีหลังของปี คาดการณ์ว่าจะขยายตัวขึ้นตามความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น ยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

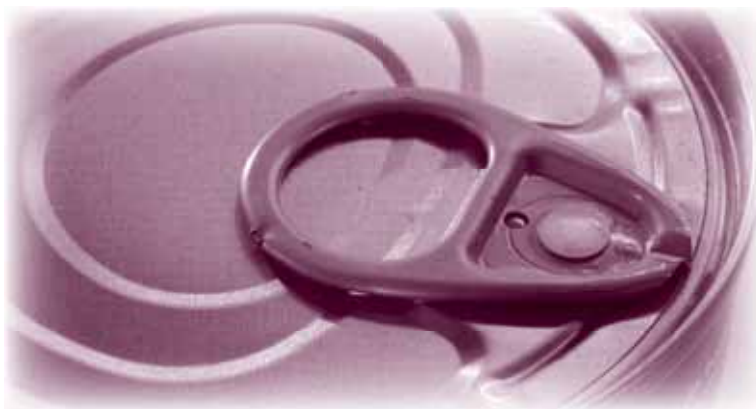

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในกลุ่มของอุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ ได้แก่ ด้ายและผ้าผืน การส่งออกผ้าผืนไทยไปเวียดนาม บังกลาเทศ ลาว และกัมพูชามีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศเหล่านี้ขาดสิ่งทอต้นน้ำ รวมถึงเงินบาทที่อ่อนตัวลง ณ ระดับ 32-33 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลดีต่อผู้ประกอบการของไทยมีรายได้จากการส่งออกในรูปแบบเงินบาทเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นปลายน้ำของอุตสาหกรรมสิ่งทอบางส่วน ได้ขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อให้ประโยชน์ด้านแรงงานที่ถูกกว่า ซึ่งประเทศเหล่านี้ไม่มีอุตสาหกรรมต้นน้ำ ทำให้ต้องมีการนำเข้าผ้าผืนจากไทยไปตัดเย็บเพื่อการส่งออกมากขึ้น

นอกจากนี้ จากการที่จีนซึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่ม (เสื้อผ้าทำจากวัสดุต่างๆ ชุดชั้นในและวัสดุตกแต่ง ถุงเท้า ถุงน่อง และถุงมือ) และสิ่งทอ (ผ้าผืนเส้นด้าย เส้นใย) อันดับหนึ่งของโลก (สัดส่วนกว่า 35%) ได้ลดการส่งออกลง ทั้งนี้เนื่องจากเศรษฐกิจจีนที่ขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ชาวจีนมีกำลังซื้อสูงขึ้น จึงให้ผู้ผลิตในจีนหันไปทำตลาดในประเทศเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากการผลิตของผู้ประกอบการจีนปรับตัวสูงขึ้นมากจากการที่รัฐบาล

จีนลดการอุดหนุนการส่งออก การประกาศบังคับใช้กฎหมายแรงงานฉบับใหม่ และการประกาศขึ้นค่าจ้างแรงงานในมณฑลที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ความได้เปรียบในการแข่งขันของจีนลดลง โดยในช่วง 5 เดือนแรก ของปีนี้การส่งออกเครื่องนุ่งห่มของจีนไปสหรัฐฯ ติดลบเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ จากเดิมที่เคยโตกว่า 10-20% ทุกปี ซึ่งจากการลดการส่งออกเครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอต้นน้ำของจีนจะทำให้ผู้ส่งออกของไทยได้รับอานิสงส์จากการส่งออกที่จะขยายตัวสูงขึ้นมากในช่วงนับจากนี้ไป ทั้งนี้ภาพรวมอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมอาหาร คาดว่าการส่งออกในช่วงครึ่งปีหลังจะขยายตัวประมาณร้อยละ 14.3 จะลดลงเล็กน้อยจากในช่วงครึ่งปีแรกที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 16 จากปัจจัยปัญหาเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่ยังไม่ชัดเจนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศอื่นๆ ตามมา โดยเฉพาะญี่ปุ่นที่พึ่งพิงตลาดสหรัฐฯ เช่นเดียวกับไทย ส่งผลให้การส่งออกของไทยจะปรับตัวลดลงในหลายสินค้าที่มีสหรัฐฯ เป็นตลาดหลัก เช่น กุ้งและผลไม้กระป๋อง แต่อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายสินค้าที่ยังคงส่งออกได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีตลาดหลักที่แตกต่างไป และยังได้รับการยอมรับในคุณภาพของสินค้า เช่น ข้าว ทุเรียนกระป๋อง ไก่ปรุงสุก ไก่แปรรูปพร้อมรับประทาน และอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ

จากที่กล่าวไปทั้งหมด โดยเฉพาะช่วงครึ่งหลังของปี 2551 เป็นอีกหนึ่งช่วงเวลาที่ภาคอุตสาหกรรมไทยคงจะต้องวางแผนกันอย่างรัดกุม จากราคาน้ำมันและอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่นิ่ง ขณะที่ปัญหาการเมืองยังคุกรุ่นและไม่รู้ว่าจะระดับความรุนแรงทางการเมืองจะเป็นอย่างไรต่อ เช่นเดียวกับปัญหาราคาล้างงานและอัตราแลกเปลี่ยนที่อยู่นอกเหนือการควบคุม การปรับตัวควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตโดยให้มีการสูญเสียน้อยที่สุด การเพิ่มช่องทางทางการตลาด ลดค่าใช้จ่ายสำนักงาน การพัฒนาการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด รวมถึงการปรับปรุงระบบกระจายสินค้าและการบริหารสินค้าคงคลัง ก็เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะอุตสาหกรรมรายย่อยรวมถึงธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก หรือ เอสเอ็มอี ควรจะต้องเร่งปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งภาครัฐเองก็ให้การช่วยเหลือด้านการเงินและการให้คำปรึกษาผ่านกองทุนต่างๆ ทั้งในส่วนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือ เอสเอ็มอีแบงก์

การเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบองค์การการค้าโลก

เมื่อเอ่ยถึงองค์การการค้าโลกหรือ World Trade Organization (WTO) หลายคนคงนึกถึงการเจรจาเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศในกรอบที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกที่มีจำนวนมากถึง 151 ประเทศ โดยในปัจจุบัน WTO กำลังอยู่ในช่วงของการเจรจารอบโดฮา (Doha Round) ซึ่งสมาชิกกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาเรื่องรูปแบบของการลดภาษี ขอบเขตสินค้า และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาในกรอบ WTO นั้นไม่ได้มีการเจรจาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการค้าเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเรื่องการเจรจาเรื่องอื่นๆ ที่สมาชิกเห็นว่าเกี่ยวข้อง อยู่ในความสนใจ และน่าจะนำมาหารือในกรอบ WTO ซึ่งรวมถึงเรื่องของการดูแลและปกป้องสิ่งแวดล้อม โดยในการประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 4 ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบปฏิญญาโดฮา (Doha Declaration)¹ เรื่องการลด/เลิกมาตรการภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีสำหรับสินค้า/บริการสิ่งแวดล้อม ตาม Paragraph 31 (iii) “With a view to enhancing the mutual supportiveness of trade and environment, we agree to negotiations, without prejudging their outcome, on the reduction or, as appropriate, elimination of tariff and non-tariff barriers to environmental goods and services” โดยกำหนดให้ที่คณะกรรมการว่าด้วยการค้าและสิ่งแวดล้อม (Committee on Trade and Environment : CTE) จะ

ต้องระบุนายการสินค้าสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอให้ Negotiating Group on Market Access : NGMA เจรจาจัดทำสูตรการลดภาษีต่อไป และหวังว่าการเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมจะมีส่วนช่วยลดและบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนเรื่องของการบริการสิ่งแวดล้อมได้มอบหมายให้กลุ่มเจรจาการค้าบริการเป็นผู้ดำเนินการ

จากมติดังกล่าวข้างต้น มีผลให้ประเทศสมาชิกจะต้องจัดทำรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาลด/เลิกมาตรการภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก WTO ยังไม่เคยมีการกำหนดคำนิยามหรือคำจำกัดความของสินค้าสิ่งแวดล้อมมาก่อน ช่วงแรกของการเจรจาจึงเป็นเรื่องของการหาคำจำกัดความของสินค้าสิ่งแวดล้อม ในช่วงแรกของการเจรจานั้นไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องของคำจำกัดความหรือคำนิยามของสินค้าสิ่งแวดล้อม โดยสมาชิกหลายประเทศได้พยายามเสนอข้อเสนอมหาทางออก อาทิ 1) เสนอให้เปลี่ยนจากการกำหนดคำนิยามสินค้าสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ในการกำหนดสินค้าสิ่งแวดล้อมไปเป็นการพิจารณาในเรื่องของวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ (end use) โดยดูว่าสินค้านั้นมีวัตถุประสงค์นำไปใช้เพื่อสิ่งแวดล้อมจริงหรือไม่ และหากมีวัตถุประสงค์นำไปใช้เพื่อสิ่งแวดล้อมจริง สินค้านั้นได้ถูกนำไปใช้เพื่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด 2) เสนอให้สินค้าที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Production Processing Methods : PPMs) เป็นสินค้าสิ่งแวดล้อม และ 3) เสนอให้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environment Preferably Products : EPPs) เป็นสินค้าสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอดังกล่าวยังไม่สามารถผลักดันให้การเจรจาคืบหน้าไปได้เท่าใดนัก

ในช่วงปี 2548-2549 ถือเป็นช่วงที่การเจรจาเริ่มจะเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น โดยสมาชิกได้มีการเสนอแนวทางในการจัดทำสินค้าสิ่งแวดล้อมซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ทางหลักๆ ได้แก่

¹ ปฏิญญาโดฮา (Doha Declaration) เป็นเอกสารที่รัฐมนตรีจากประเทศสมาชิก WTO ตกลงกันว่า จะมีการดำเนินการเรื่องการเจรจาเปิดเสรีการค้าต่อไปอย่างไร และในเรื่องใดบ้าง

1. **แนวทางแบบ List Approach** ซึ่งเสนอโดย สหรัฐฯ สหภาพยุโรป จีนไทเป ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ แคนาดา เกาหลีใต้ สวิตเซอร์แลนด์ กาตาร์ และบราซิล ภายใต้ข้อเสนอดังกล่าวจะให้แต่ละประเทศเสนอรายการสินค้าที่เห็นว่าเป็นสินค้าสิ่งแวดล้อมหรือที่เรียกว่า “List Approach” จากนั้นจึงนำรายการสินค้าทั้งหมดมาพิจารณาร่วมกัน อย่างไรก็ตาม สมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ได้แสดงความไม่เห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าสินค้าส่วนใหญ่ที่ประเทศเหล่านี้เสนอมานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายวัตถุประสงค์ (multiple use) ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว (single use) เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ กระดาษกรอง เครื่องกรองน้ำ และเครื่องบด/ย่อยวัสดุ รวมถึงมีรายการที่ไม่ใช่สินค้าสิ่งแวดล้อมจริงๆ เช่น เครื่องซักผ้า ชิ้นส่วนยานยนต์ เรือยาง และจักรยาน

2. **แนวทางแบบ Project Approach** ซึ่งเสนอโดย อินเดีย เป็นแนวทางที่ให้สิทธิพิเศษกับโครงการที่เข้ามาลงทุนด้วยวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยสินค้าที่นำเข้ามาภายใต้โครงการเหล่านี้จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี โดยมีคณะกรรมการ หน่วยงานรัฐ หรือองค์กรที่ได้รับมอบหมายของประเทศนั้นๆ (Designated National Authority : DNA) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติข้อเสนอโครงการต่างๆ ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม แนวทางแบบ Project Approach นี้ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับมากนักโดยเฉพาะจากประเทศที่สนับสนุนแนวทางแบบ List Approach เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินการตามแนวทางแบบ Project Approach อาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความโปร่งใส (Transparency) และไม่สามารถคาดการณ์ (Predictability) การตัดสินใจของ DNA ได้

อย่างไรก็ตาม จากการที่แนวทางแบบ List Approach และ Project Approach มีความแตกต่างกันอย่างมาก ทำให้สมาชิกยังคงไม่สามารถตกลงและหาฉันทมติกันได้ ทำให้ล่าสุด (เดือนพฤศจิกายน 2550) ได้มีสมาชิกเสนอข้อเสนอสืบค้นเพิ่มเติมขึ้นอีก เช่น อินเดียเสนอเอกสารเพิ่มเติมเรียกว่า แนวทาง Integrated Approach โดยหวังว่าจะสามารถหา middle ground ระหว่าง List Approach และ Project Approach ได้ ซึ่งเสนอให้มีการหารือและตกลงในเรื่องกิจกรรมสิ่งแวดล้อม (Environmental activities) ที่สมาชิกให้ความสำคัญ เช่น การควบคุมมลพิษและการบำบัดน้ำเสีย หลังจากนั้นให้ทำเป็น environmental activities list และให้ยื่นรายชื่อหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน (entities) ที่ดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และอาจมีการเจรจาใน list of entities ก่อนที่จะแจ้งต่อ WTO รวมทั้งรายการสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดจะได้รับการลดภาษีนำเข้า โดยประเทศพัฒนาแล้วอาจลดภาษีเป็นร้อยละ 0 และประเทศกำลังพัฒนาลดภาษีน้อยกว่า รวมถึงเสนอให้จัดตั้งระบบ Post-Audit เพื่อตรวจสอบการใช้สินค้าว่าได้มีการนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

จริงหรือไม่ ในส่วนของบราซิลเสนอแนวทางใหม่ที่เรียกว่า Request-Offer Approach ซึ่งสมาชิกจะมีการเจรจาในส่วนของการสินค้าระหว่างกัน โดยอาจเป็นในรูปแบบของทวิภาคีและพหุภาคี และมีการจำกัดจำนวนรอบของการเจรจา ซึ่งข้อเสนอใหม่นี้บราซิลได้เสนอให้สินค้าสิ่งแวดล้อมครอบคลุมไปถึง Bio-fuels และสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยคณะกรรมการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex) และให้สมาชิก WTO นำมาตรฐานดังกล่าวมาใช้ในการ certify สินค้าเกษตรอินทรีย์ในอนาคต ซึ่งจะแก้ไขปัญหามาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non Tariff Barriers : NTBs) สำหรับประเทศกำลังพัฒนา

นอกจากข้อเสนอของอินเดียและบราซิลแล้ว ยังมีข้อเสนอของสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปซึ่งได้ร่วมกันยื่นข้อเสนอต่อที่ประชุม WTO ให้มีการเจรจาลดภาษีสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากสินค้า 43 ชนิดที่ธนาคารโลกกำหนดให้เป็นสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้สหภาพยุโรปได้เสนอนโยบายเศรษฐกิจด้านอื่นที่ครอบคลุมเรื่องการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและ

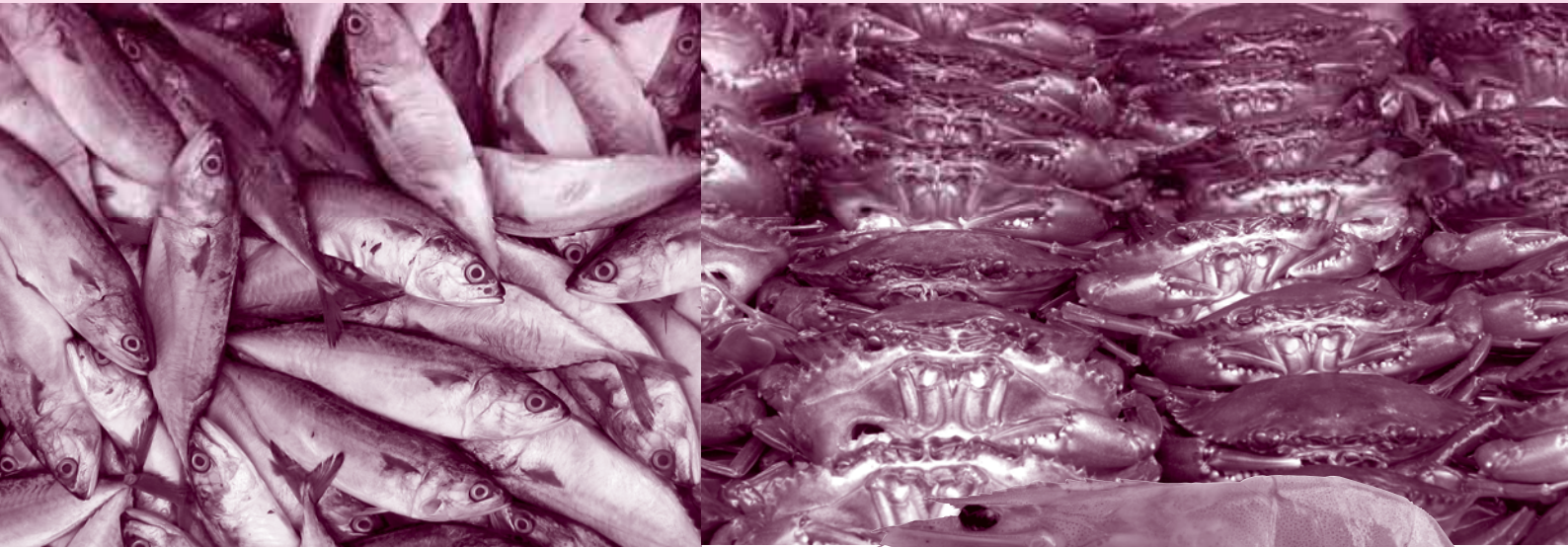
ลดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเพิ่มเติม เช่น การเก็บภาษี carbon tax หรือ climate tariff สำหรับสินค้าจากประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีพิธีสารเกียวโต เพื่อไม่ให้สินค้าที่ผลิตใน EU เสียเปรียบจากการที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การให้สิทธิพิเศษสำหรับสินค้าที่ใช้วิธีการผลิตหรือใช้วัตถุดิบในการผลิตที่มีส่วนช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และการทบทวนกฎเกณฑ์ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Right : IPR) เพื่อทำให้การค้าเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสะดวกขึ้น เป็นต้น แม้จะมีความพยายามมากมายจากประเทศสมาชิกที่จะหาทางออกในเรื่องของการเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อม แต่จนถึงปัจจุบันสมาชิกก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะใช้แนวทางใดในการจัดทำรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็น List Approach, Integrated Approach, Request-offer Approach หรือแนวทางอื่นๆ อย่างไรก็ตาม คาดว่าในปี 2551 นี้การเจรจาน่าจะมีความเข้มข้นมากขึ้น ดังนั้น ประเทศสมาชิกจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเจรจาที่จะชัดเจนขึ้นในอนาคต

ในส่วนของประเทศไทยเองก็ได้มีการนำประเด็นเรื่องสินค้าสิ่งแวดล้อมเข้าหารือกันอย่างจริงจังเช่นกัน โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้แทนไทยในการเจรจาการค้าในกรอบ WTO ได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเรื่องสินค้าสิ่งแวดล้อมของไทย โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ดำเนินการจัดประชุมหารือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมของไทย อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ประเทศไทยยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาว่า ข้อเสนอแนวทางการจัดทำรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมแนวทางไหนจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยมากที่สุด ทั้งนี้คงต้องจับตาดูกันต่อไปว่า ทิศทางการเจรจาเปิดเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมในกรอบ WTO จะเป็นไปในแนวทางหรือทิศทางใด

อนุวัตร จุลินทร
สุกฤษิ์ณ เชาลาธราวัฒน์
สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

อาหารทะเลของไทย ควรทำอย่างไร...ภายใต้เขตการค้าเสรี

เขตการค้าเสรี เป็นประเด็นที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการผลิตในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เขตการค้าเสรีเป็นการรวมกลุ่มเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกัน ภายในกลุ่มประเทศสมาชิกลงให้เหลือน้อยที่สุดหรือเป็น 0% และใช้อัตราภาษีปกติที่สูงกว่ากับประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันไทยเป็นสมาชิกของความตกลงเขตการค้าเสรีต่าง ๆ เช่น อาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement: TNZCEP) ไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) และอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement: ACFTA) และกำลังอยู่ระหว่างการเจรจากับอินเดีย (India-Thailand Free Trade Area: ITFTA) เกาหลีใต้ และเปรู ตลอดเวลาที่ผ่านมาไทยและประเทศคู่เจรจาได้มีการลดภาษีสินค้าระหว่างกัน ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สินค้าจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากประเทศสมาชิกภายใต้เขตการค้าเสรีนั้นคือ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROO) ซึ่งเป็นการระบุว่าสินค้านั้นมีลักษณะของประเทศผู้ผลิตหรือผู้ส่งออกซึ่งเป็นสมาชิกของเขตการค้าเสรีนั้น โดยต้องพิสูจน์ได้ว่ามีแหล่งกำเนิดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในความตกลงเขตการค้าเสรีต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก ซึ่งจะมีการตกลงเรื่องกฎแหล่งกำเนิดสินค้านี้ระหว่างกันเพื่อกำหนดเกณฑ์การได้สัญชาติหรือแหล่งกำเนิดของสินค้านั้น กฎแหล่งกำเนิดสินค้านี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันการรวมสิทธิทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม เช่น การส่งสินค้าจากประเทศที่สาม (ไม่ได้เป็นสมาชิกของข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้นๆ) มายังประเทศสมาชิกเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี แต่ในอีกทางหนึ่ง หากมีการกำหนดกฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่เหมาะสมหรือเข้มงวดเกินไป ยากหรือไม่สามารถปฏิบัติจริง ก็จะทำให้กลายเป็นอุปสรรคทางการค้าที่จะปกป้องตลาดและอุตสาหกรรมภายในประเทศจากประเทศคู่เจรจาอื่น

ทั้งนี้ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมอาหารทะเลของไทยเป็นแหล่งรายได้สำคัญของเศรษฐกิจไทย รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศพัฒนาน้อย สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมหรือ สศอ. ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวของกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารทะเล และเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน รวมทั้งขยายตลาดไปยังภูมิภาคอื่นและตลาดโลก จึงได้มีการศึกษาพบว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของผลิตภัณฑ์อาหารทะเลของไทยใน 7 อันดับแรกของมูลค่าการส่งออกของไทย เนื่องจากมีมูลค่าส่งออกสูงคิดเป็น 85% ของอาหารทะเลส่งออกของไทย

ในปี 2549 มีมูลค่าส่งออก 5,093 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรมในปี 2546 มีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลได้จดทะเบียนไว้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรม 496 แห่ง คิดเป็นมูลค่า 22,000 ล้านบาท โดยผลิตภัณฑ์ทั้ง 7 รายการ ได้แก่ เนื้อปลาแบบฟิเล เนื้อปลาแบบอื่น ทั้งแช่เย็นหรือแช่แข็ง ปลาแปรรูป (ซูริมิ) กุ้งแช่แข็ง กุ้งแปรรูป ปลาหมึกกระป๋อง และปลาหมึก เนื่องจากความสำคัญของกฎแหล่งกำเนิดสินค้าดังที่ได้กล่าวในเบื้องต้น ดังนั้น จึงควรทราบว่ากฎแหล่งกำเนิดสินค้าคืออะไร

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROO)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าคืออะไร และสำคัญอย่างไร นับว่าเป็นคำถามที่น่าสนใจ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า หมายถึง เครื่องมือในการพิจารณาว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดในประเทศที่ผลิตสินค้านั้นหรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่งคือการระบุสัญชาติของสินค้านั้น ฉะนั้นในที่นี้จึงหมายถึง กฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่บ่งบอกสัญชาติของผลิตภัณฑ์อาหารทะเลของไทยนั่นเอง ด้วยเหตุดังกล่าว กฎนี้จึงมีความสำคัญ คือ เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องใช้ในการพิสูจน์แหล่งกำเนิดของสินค้านั้น ๆ ว่าได้สัญชาติของประเทศไทย ในกรณีการส่งออกสินค้าเพื่อให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของไทยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี เมื่อส่งออกไปยังประเทศภาคีสมาชิกหรือในอีกทางหนึ่ง หากผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าหรือวัตถุดิบที่ได้แหล่งกำเนิดหรือสัญชาติของประเทศภาคีสมาชิก ผู้นำเข้าจะเสียภาษีนำเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราทั่วไป (Most Favored Nation Treatment: MFN) หรือไม่ต้องเสียภาษี (0%) ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตสินค้าลดลงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้มากขึ้น

กฎแหล่งกำเนิดสินค้านั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 หลักเกณฑ์ คือ

1. **Wholly Obtained (WO)** หรือสินค้าส่งออกที่ผลิตมาจากวัตถุดิบในประเทศทั้งหมด โดยไม่มีการนำเข้าหรือผลิตได้จากธรรมชาติโดยตรงในประเทศใดประเทศหนึ่ง เช่น การผลิตแก้วที่ได้จากทรายในประเทศ หรือ การปลูกองุ่นภายในประเทศเพื่อส่งออก เป็นต้น

2. **Substantial Transformation (ST)** หรือเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เพียงพอ คือ สินค้าส่งออกนั้นเป็นสินค้าที่มีการนำเข้าวัตถุดิบส่วนหนึ่งมาผ่านกระบวนการผลิตภายในประเทศ โดยมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์โดยผลิตภัณฑ์หนึ่งอย่างมากเพียงพอไปสู่ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเพื่อการส่งออก ซึ่งแบ่งออกเป็นเกณฑ์ย่อยได้ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร (Change of Tariff Classification: CTC) เป็นการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเมื่อสินค้านั้นถูกจำแนกพิกัดฯ ให้อยู่ในตอน ประเภท หรือประเภทย่อย ที่แตกต่างไปจากพิกัดฯ ของวัสดุที่นำเข้าทั้งหลายที่ใช้ในการผลิตนั้น (หมายถึงมีการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าในพิกัดอัตราศุลกากรใดพิกัดฯ หนึ่ง แล้วนำมาผลิตเป็นสินค้าเพื่อส่งออกโดยได้มีพิกัดฯ ต่างไปจากพิกัดฯ เดิมของวัตถุดิบหรือสินค้านั้น) ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น

- การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับตอน (2 หลัก) หรือ Change of Chapter: CC (2 digit level) – Change to this chapter from any other chapter
- การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับประเภท (4 หลัก) หรือ Change of Heading: CTH (4 digit level) – Change to this heading from any other heading
- การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับประเภทย่อย (6 หลัก) หรือ Change of Sub-Heading: CTS (6 digit level) – Change to this subheading from other subheading or from any other Heading

2.2 การเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต (A Criterion of Manufacturing or Processing Operation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเมื่อสินค้านั้นถูกนำไปผ่านกรรมวิธีหรือกระบวนการผลิตที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ เช่น Chemical Reaction เป็นต้น

2.3 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในตัวสินค้า (A criterion of Value Added: VA) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเมื่อสินค้านั้นถูกทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไปจนถึงระดับที่ได้กำหนดไว้ โดยอัตราตามราคา

2.4 เกณฑ์เฉพาะผลิตภัณฑ์ (Product Specific Criteria: PSR) หมายถึง ในบางกรอบความตกลงเขตการค้าเสรี มีผลิตภัณฑ์บางรายการไม่สามารถผ่านเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดไว้สำหรับสินค้าโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์นั้นไว้เป็นการเฉพาะ โดยอาจเป็นการนำเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าหลาย ๆ แบบมาผสมผสานกัน ทำให้เกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ใหม่มีเกณฑ์หลายเกณฑ์อยู่ในสินค้าชนิดเดียวกัน เช่น กำหนดให้ผลิตภัณฑ์รองเท้าที่ขอรับสิทธิภายใต้เขตการค้าเสรีไทย-อินเดียต้องใช้เกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้า คือ การเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในตัวสินค้า 40% (CTH + VA 40%) เป็นต้น

ทั้งนี้จากการศึกษากฎแหล่งกำเนิดสินค้าทั้งในด้านกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริง ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตไปยังผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และด้านการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในตัวสินค้าที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต พบว่า ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลทั้ง 7 รายการที่ทำการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ 6 รายการ ยกเว้นเพียงรายการเดียวที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พิกัดฯ คือ กู้แซ่แข็ง ซึ่งไม่สามารถใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรได้ เนื่องจากวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปนั้นเป็นสินค้าในพิกัดเดียวกัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ จึงควรใช้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในตัวสินค้า (VA) น้อยกว่า 40% เนื่องจากสอดคล้องกับกระบวนการผลิตจริงและไม่เป็นข้อจำกัดทางการค้าจนเกินไป โดยปรากฏรายละเอียดเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์ทั้ง 7 รายการ รวมทั้งเกณฑ์แหล่งกำเนิดสินค้าในแต่ละความตกลงเขตการค้าเสรีที่ไทยเป็นสมาชิก ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางแสดงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารทะเล 7 รายการที่ทำการศึกษา

กลุ่มผลิตภัณฑ์ (แบ่งตามสัดส่วนการใช้วัตถุดิบที่เกิดขึ้นจริง/ % Local Content)			กระบวนการผลิต ที่เกิดขึ้นจริง (การเปลี่ยนแปลง พิกัดอัตราศุลกากร)			กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ใช้ในความตกลงเขตการค้าเสรี ที่ไทยเป็นสมาชิก (Rules of Origin on Thai's Preferential Tariff Agreement)				
ใช้วัตถุดิบในประเทศ ทั้งหมด หรือส่วนใหญ่	พึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ บางส่วน แต่ปัจจุบันยัง มีการใช้วัตถุดิบที่ได้ ภายในประเทศ > 40%	พึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ เป็นส่วนใหญ่เนื่องจาก วัตถุดิบภายในประเทศ < 40%	CC	CTH	CTSH	AFTA	TNZCEP	TAFTA	JTEPA	ACFTA
Frozen Fish Meat/Fillet				✓		RVC 40% or CTH	CTH	CTH	CC	RVC 40%
Processed Shrimp			✓			RVC 40% or CC	CC	CC	CC (non-originating materials is obtained by fishing in or by vessels sail under the flag of ASEAN)	RVC 40%
Processed Fish			✓			RVC 40% or CC	CC	CC	CC (non-originating materials is obtained by fishing in or by vessels sail under the flag of ASEAN)	RVC 40%
Cuttlefish/Squid					✓	RVC 40% or CTH	WO	CC	CC	RVC 40%
Frozen Shrimp			No change			RVC 40% or CTH	WO	CC	CC	RVC 40%
Canned Tuna			✓			CC	CC	CC	CC (non-originating materials is taken by authorized fishing vessels on the IOTC Record)	RVC 40%

หมายเหตุ:

AFTA	= ASEAN Free Trade Area (เขตการค้าเสรีอาเซียน)
TAFTA	= Thailand-Australia Free Trade Agreement (ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย)
TNZCEP	= Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement (ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์)
JTEPA	= Japan-Thailand Economic Partnership Agreement (ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดไทย-ญี่ปุ่น)
ACFTA	= ASEAN-China Free Trade Agreement (ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน)
ITFTA	= India-Thailand Free Trade Area (เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย)
CTC	= Change of Tariff Classification (การเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร)
CC	= Change of Chapter (2 digit level) – Change to this chapter from any other chapter (การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับ ตอน/2 หลัก)
CTH	= Change of Heading (4 digit level) – Change to this heading from any other heading (การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับ ประเภท/4 หลัก)
CTSH	= Change of Sub-Heading (6 digit level) – Change to this subheading from other subheading or from any other heading (การเปลี่ยนแปลงพิกัดฯ ในระดับประเภทย่อย/6 หลัก)
RVC	= Regional Value Content of the FOB value of the good (ผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนวัตถุดิบภายในกลุ่มประเทศสมาชิก)
LC	= Local Content of the FOB value of the good (ผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ)
WO	= Wholly Obtained (สินค้าส่งออกที่ผลิตมาจากวัตถุดิบในประเทศทั้งหมด โดยไม่มีการนำเข้า)
IOTC	= Indian Ocean Tuna Commission

- = กฎแหล่งกำเนิดสินค้าสอดคล้องกับกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริง และไม่มีอุปสรรคในเรื่องสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต
- = กฎแหล่งกำเนิดสินค้าสอดคล้องกับกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริง และไม่มีอุปสรรคในเรื่องสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต แต่อาจมีข้อกำหนดบางอย่างต้องปฏิบัติตามซึ่งอาจทำให้ปฏิบัติได้ยาก เช่น การจดทะเบียนเรือ สัญชาติของเรือ ลูกเรือ กับต้น เป็นต้น
- = กฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดในปัจจุบันยังไม่เป็นอุปสรรคต่อการผลิต แต่ในอนาคตอาจมีปัญหาในเรื่องการจัดหาวัตถุดิบ หรือจำนวนสัดส่วนมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตได้
- = กฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับกระบวนการผลิตจริง เห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

จากตารางข้างต้นพบว่า **กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่** ได้แก่ เนื้อปลาแบบฟิเล (Frozen Fish Fillet) และเนื้อปลาแบบอื่น แช่เย็นหรือแช่แข็ง (Frozen Fish Meat) และกุ้งแปรรูป (Processed Shrimp) ซึ่งไม่มีปัญหาในเรื่องวัตถุดิบที่นำมาใช้ผลิต สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในแต่ละกรอบนั้นสอดคล้องกับกระบวนการผลิตจริง ยกเว้นภายใต้กรอบ JTEPA กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงพิภคอัตราศุลกากรในระดับตอน (2 หลัก) หรือ CC สำหรับเนื้อปลาแบบฟิเล (Frozen Fish Fillet) และเนื้อปลาแบบอื่น แช่เย็นหรือแช่แข็ง (Frozen Fish Meat) ซึ่งผลิตภัณฑ์นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงพิภคฯ จากวัตถุดิบในระดับประเภท 0302/0303 ไปเป็นผลิตภัณฑ์ในพิภคฯ 0304 จึงถือว่าเป็นการเปลี่ยนพิภคฯ ในระดับ 4 หลัก หรือ CTH ไม่ใช่ CC ซึ่งไม่สอดคล้องกับกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ ภายใต้กรอบเดียวกันนี้สำหรับกุ้งแปรรูปยังมีข้อกำหนดว่า หากนำวัตถุดิบที่ไม่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกมาใช้ในการผลิตนั้น ต้องเป็นการจับปลาโดยใช้เรือของประเทศสมาชิกอาเซียนเท่านั้น

กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่พึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศบางส่วน แต่ปัจจุบันยังมีการใช้วัตถุดิบที่ได้ภายในประเทศมากกว่า 40% ได้แก่ ปลาแปรรูป (Processed Fish) ปลาหมึก (Cuttlefish/Squid) และกุ้งแช่แข็ง (Frozen Shrimp) แม้ว่าขณะนี้ยังไม่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบ แต่ในอนาคตอาจเกิดปัญหาทำให้ไม่สามารถสะสมสัดส่วนวัตถุดิบได้ตามที่กำหนดไว้สำหรับเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในบางกรอบสำหรับกุ้งแช่แข็งและปลาหมึก เช่น TNZCEP TAFTA และ JTEPA ไม่สามารถปฏิบัติได้เนื่องจากไม่สอดคล้องกับกระบวนการผลิตจริง

กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากวัตถุดิบภายในประเทศมีน้อยกว่า 40% ได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง จึงทำให้ประสบปัญหาในเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้กรอบ ACFTA นอกจากนี้ ในกรอบ JTEPA ยังกำหนดไว้ว่า หากนำวัตถุดิบที่ไม่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกมาใช้ในการผลิตนั้น ต้องเป็นการจับปลาโดยใช้เรือที่จดทะเบียนไว้กับ IOTC เท่านั้น

ดังจะเห็นได้ว่า การกำหนดเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพิภคอัตราศุลกากรเหมาะสมสำหรับเกือบทุกสินค้าที่ทำการศึกษา (ยกเว้นกุ้งแช่แข็ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพิภคฯ จึงควรใช้เกณฑ์การสะสมมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้า) เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติได้ง่ายและลดค่าใช้จ่ายทางระบบบัญชีสำหรับการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเมื่อเทียบกับการใช้เกณฑ์อื่น และผู้ส่งออกยังไม่ต้องยุ่งยากกับ

การติดตามข้อมูลวัตถุดิบ ระบบการคำนวณต้นทุนและสัดส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เพื่อใช้ในการคำนวณมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในต้นทุนค่าในการส่งสินค้าแต่ละเที่ยว นอกจากนั้น การใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในต้นทุนค่าส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบที่ได้จากในกลุ่มประเทศสมาชิกนั้น อาจจะทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบที่ไม่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผู้ผลิตไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดอื่น และส่งผลต่อผู้บริโภคจะต้องซื้อสินค้าในราคาที่สูงขึ้น

กฎแห่งกำเนิดสินค้าสำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลที่ศึกษานั้น ในบางกรอบความตกลงเขตการค้าเสรียังมีลักษณะความเข้มงวดที่เป็นการปกป้องตลาดและอุตสาหกรรมภายในประเทศสมาชิกมากเกินไป ทำให้กลายเป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสม สอดคล้องทั้งกับกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริง และการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในต้นทุนค่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เพื่อให้ผู้ประกอบการจะสามารถปฏิบัติตามกฎแห่งกำเนิดสินค้า

ในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการปรับตัวในเรื่องกระบวนการผลิต อาทิ การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตควรสอดคล้องกับกฎแห่งกำเนิดสินค้าที่ได้กล่าวไว้ในตารางข้างต้นเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี แม้ในปัจจุบันผู้ประกอบการเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตสินค้าให้เหมาะสมกับเกณฑ์แห่งกำเนิดสินค้าที่ได้มีการกำหนดไว้ในความตกลงการค้าเสรีต่าง ๆ เนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบหากในอนาคตเกิดการขาดแคลนวัตถุดิบเพื่อนำมาผลิตสินค้า เช่น ปลาแปรรูป (Processed Fish) จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการใช้วัตถุดิบในประเทศมากกว่า 40% หากผู้ประกอบการยืนยันการใช้เกณฑ์นี้ไปตลอดโดยไม่มีการเตรียมปรับปรุงโครงสร้างการผลิตไปสู่การเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากรในระดับตอน (2 หลัก) ดังนั้น หากในอนาคตขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศย่อมส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้านี้ได้ในที่สุด

เขตการค้าเสรี จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยรวมทั้งประเทศภาคีสมาชิกได้เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรจะตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการผลิต ซึ่งภาคเอกชนควรต้องติดตามข้อมูลข่าวสารให้ทันกับภาวะการณ์อุตสาหกรรมการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป และพัฒนาโครงสร้างการผลิตให้ได้ตามเกณฑ์แห่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดไว้ในแต่ละกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีที่ตนต้องการส่งสินค้าออก ขณะที่ภาครัฐควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันในแต่ละกรอบความตกลงฯ ให้ภาคเอกชนรับทราบ และศึกษาผลกระทบของเกณฑ์แห่งกำเนิดสินค้าว่ามีปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคหรือเพิ่มขีดความสามารถ รวมทั้งสามารถขยายตลาดของอุตสาหกรรมไทยมากขึ้น เพื่อที่จะกล่าวได้ว่าเขตการค้าเสรีนั้นส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมได้อย่างแท้จริง

โดยสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.oie.go.th

การพัฒนาคน

ให้ก้าวทันสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุค “คลื่นลูกที่สาม” หรือ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” หรือ “สังคมฐานความรู้” (knowledge based society) หรือ “สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” (knowledge based economy society) ซึ่งอำนาจจะอยู่ที่ข้อมูลข่าวสาร โดยยุค “คลื่นลูกที่หนึ่ง” คือ การปฏิวัติเกษตรกรรม อำนาจจะอยู่ที่กำลังของ ผู้ปกครอง การผลิตเป็นการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้แรงงานคนเป็นหลัก ยังไม่มีการใช้เครื่องจักรมากนัก สำหรับยุค “คลื่นลูกที่สอง” คือ การปฏิวัติอุตสาหกรรม อำนาจจะอยู่ที่กลุ่มผลประโยชน์และนักการเมือง ส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่เพื่ออุตสาหกรรม การค้า และการส่งออก ซึ่งทำลายวิถีการผลิตแบบดั้งเดิม การผลิตจะใช้ทุนเข้มข้น ทั้งเงินทุนและเครื่องจักรที่ทันสมัย ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย ภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดด แต่ได้นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหามลพิษทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางน้ำ อากาศ และเสียง และได้กลายมาจนกลายเป็น “ภาวะวิกฤตโลกร้อน” ในปัจจุบันซึ่งทุกประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญและภัยอันตราย จึงได้มีการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยสรุปยุค “การปฏิวัติอุตสาหกรรม” จะพบว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน”

ลักษณะของยุค “สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” จะให้ความสำคัญกับมิติการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกิดกระแสประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการปกป้องพิทักษ์รักษา

ผลประโยชน์ของประเทศชาติ ประชาชนสามารถเลือกและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สำหรับประเทศไทยได้เกิด “องค์กรอิสระ” ต่าง ๆ มากมายที่เป็นเครื่องมือในการจรรโลงหลักนิติธรรม คุณธรรม จริยธรรมในสังคม เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันได้มีบทบาทสำคัญในการรักษาความสมดุลของกลุ่มประชาชนในสังคมมากขึ้น

จุดเด่นของยุค “สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” ที่สำคัญคือเป็นยุคเศรษฐกิจ สังคม การเมืองไร้พรมแดนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้นในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) การจัดเก็บภาษีเงินได้อิเล็กทรอนิกส์ (e-revenue) การค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เป็นต้น ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ทวีบทบาทความสำคัญยิ่งขึ้น มีการพัฒนาทั้ง Hardware และ Software ในรูปแบบและโปรแกรมนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การผลิตและพัฒนา “คน” ให้สามารถก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนั้น จำเป็นต้องมี “การปฏิรูปการศึกษา” อย่างจริงจังที่ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคนให้ก้าวทันสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” “การพัฒนาคน” จะมีความหมายที่กว้างกว่า “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” (Human Resource Development) เนื่องจาก “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” เป็นการคิดแบบตะวันตกแบบแยกส่วนโดยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนเป็นการมองคนในแง่เศรษฐศาสตร์ คือ มองว่าเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต จึงต้องมีการฝึกอบรม เพิ่มความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ แก่คนในองค์กร เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตมากที่สุด (Productivity) ต้นทุนต่ำสุด (Economizing) นำไปสู่การได้กำไรสูงสุด (Maximize Profit) องค์กรมีประสิทธิภาพสูงสุด (Efficiency) แต่ “การพัฒนาคน” เป็นการคิดแบบตะวันออกแบบองค์รวมหรือการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านการศึกษา การฝึกอบรม การมีงานทำ ค่าตอบแทน ชีวิตความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข อายุขัย ฯลฯ

สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้จะต้องขับเคลื่อนด้วยระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ระดับปริญญา ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิอยู่ในครรภ์มารดา วัยเด็ก วัยทำงาน วัยสูงอายุ จนถึงสิ้นอายุขัย และระบบการศึกษาดังกล่าวจะเป็นการสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาคนในชาติจึงเป็นการวางรากฐานที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาประเทศ อีกทั้งการผลิตและพัฒนาคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนหรือวาระแห่งชาติ โดยจะต้องสร้างและพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร ภาคีหุ้นส่วน ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ฯลฯ เพื่อจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ ปัญญา นวัตกรรม สำหรับกำหนดแผน นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติอย่างยั่งยืน

สำหรับแนวทางการผลิตและพัฒนาคนเพื่อสนองความต้องการทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ฯลฯ ต้องเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ ทั้งระดับการศึกษา และประเภทการศึกษา เช่น สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี โดยผลิตและพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ มีความสามารถคิดเชิงบูรณาการแบบองค์รวม คิดวิเคราะห์ คิดเป็นระบบ คิดเชิงยุทธศาสตร์ คิดนอกกรอบ ฯลฯ รวมทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยธรรม มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งจะต้องผลิตและพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

ในส่วนการบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) สามารถจัดการได้สำหรับองค์ความรู้ระดับต่าง ๆ ได้แก่

- **ข้อมูล (Data)** เป็นข้อมูลดิบ ข้อเท็จจริง ซึ่งยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ กลั่นกรอง ใช้ในการสืบค้นความจริงหรือในการคำนวณ
 - **สารสนเทศ (Information)** เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลดิบ หรือเป็นข้อมูลที่ถูกจัดรูปหรือจัดเก็บเพื่อการแสดงหรือการชี้แจง หรือเป็นการจัดเก็บเพื่อนำไปวิเคราะห์และคำนวณ
 - **ความรู้ (Knowledge)** เป็นสารสนเทศที่ผ่านการถอดความ ผ่านกระบวนการคิดต่าง ๆ ทำให้เข้าใจ หรือเป็นข้อมูล สารสนเทศที่ถูกจดจำในรูปประสบการณ์
 - **ปัญญา (Wisdom)** เป็นความรู้ที่ถูกต้อง ปราศจากอคติและความคิดเห็น มีความเที่ยงตรงไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา
- สำหรับองค์ความรู้ในระดับต่าง ๆ ดังกล่าว จะมีทั้งความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เผยแพร่ในรูปเอกสาร สื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่ได้เผยแพร่ในรูปเอกสารและสื่อต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งอธิบายได้แต่ยังไม่ได้ถูกนำไปบันทึก อธิบายได้แต่ไม่ยอมอธิบาย และอธิบายไม่ได้

การบริหารจัดการองค์ความรู้ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้สามารถจัดทำในรูปแบบที่ความรู้ (Knowledge Mapping) เป็นแหล่งรวบรวมรายการความรู้ขององค์กร โดยวิเคราะห์ว่าความรู้อะไรที่องค์กรต้องการ ขณะนี้องค์กรมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง ยังขาดความรู้เรื่องใด ความรู้จัดเก็บไว้ที่ไหน จัดเก็บอย่างไร ใครเป็นผู้สร้างและผู้ใช้ความรู้ และจะแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการใด หลังจากนั้นต้องกำหนดวิธี ขั้นตอน และกระบวนการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบครบวงจร รวมทั้งต้องมีการพัฒนาการบริหารจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ความรู้ที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันสมัย อยู่ตลอดเวลา

การบริหารจัดการความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 การผลิตหรือการสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Production or Knowledge Creation) เป็นการศึกษาค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) และต่อยอด ตกผลึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นความรู้ใหม่ นำไปสู่ห่วงโซ่คุณค่าแห่งความรู้ (Value Chain of Knowledge) โดยมีการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกต่อการสืบค้นความรู้

ประการที่ 2 การแพร่กระจายความรู้ หรือ การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Diffusion or Knowledge Transfer) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อผลิตและพัฒนาคนผ่านระบบการศึกษาทั้งภายในและภายนอกระบบ ในระดับการศึกษาและประเภทการศึกษา รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ ดาวเทียม เป็นต้น ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้โดยผ่านชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) และ

ประการที่ 3 การใช้ความรู้ (Knowledge Utilization) เป็นการใช้ความรู้เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ และ การใช้ความรู้เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

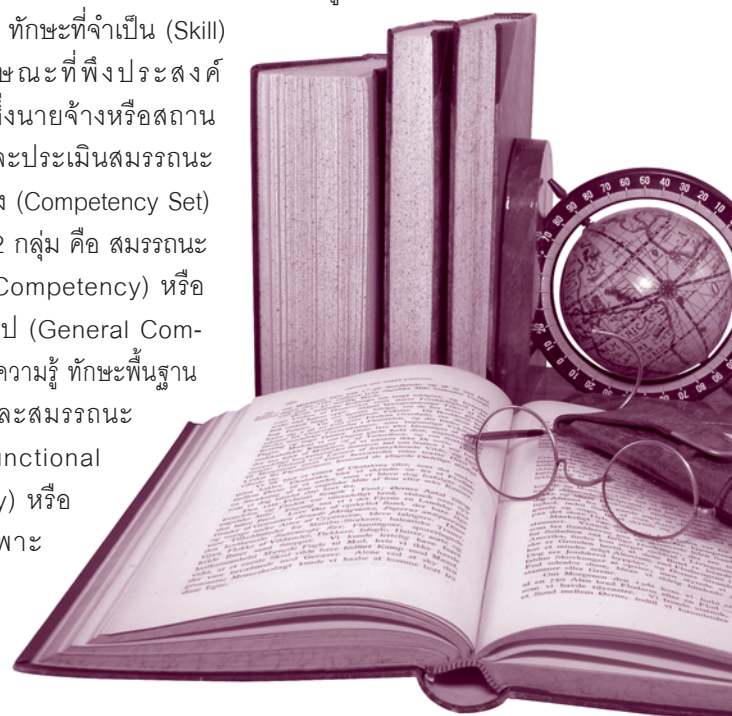
เมื่อมีการใช้ความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญ ทำให้เกิดนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีทั้งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) เป็นนวัตกรรมที่ปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม หรือประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพมาตรฐาน และ นวัตกรรมกระบวนการผลิต (Process Innovation) เป็นนวัตกรรมที่ปรับปรุงกระบวนการผลิตเดิมหรือกระบวนการผลิตใหม่ ที่เป็นการเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือลดต้นทุนการผลิต นวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่องดังกล่าวจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการนวัตกรรม (Innovation Management) เช่นเดียวกับการบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งจะต้องผสานพลังร่วมกัน (Synergy) เพื่อไปสู่องค์กรแห่งความรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรมอย่างแท้จริง ดังที่ Alvin Toffler ได้กล่าวว่า The illiterate of the twenty-first century will not be those who cannot read and write but those who cannot learn, unlearn and relearn. ซึ่งความหมายของคำว่า illiterate แห่งศตวรรษที่ 21 จะไม่ใช่ผู้ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ แต่จะหมายถึงผู้ที่ไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ ลบความรู้ ชุดเก่าที่ล้าสมัยออกจากสมอง และเรียนรู้ความรู้ชุดใหม่

จากการที่กระบวนการศึกษาเป็นการสร้างความรู้ (Knowledge) ที่สำคัญดังกล่าว กระบวนการฝึกอบรมก็เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างทักษะ (Skill) และประสบการณ์สำหรับคนที่เข้าสู่วัยทำงานหรือกำลังแรงงาน โดยฝึกอบรมด้วยการปฏิบัติจริง (Training by Doing) มีการสอนงาน การทดลองงาน พี่เลี้ยง พี่สอนน้อง สถานประกอบการต้องสนับสนุนให้แรงงานได้รับการฝึกฝนอบรม โดยมีแนวคิดว่าการฝึกอบรมเป็นการสร้างสินทรัพย์ทุนความรู้ ทุนปัญญา ให้แก่องค์กร ไม่คิดว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนโดยมองว่าแรงงานเป็นเพียงปัจจัยการผลิตเท่านั้น

เมื่อคนหรือแรงงานมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดี นำไปสู่การมีสมรรถนะ (Competency) ที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้คน ซึ่งสมรรถนะของคนแยกเป็นความรู้ที่จำเป็น

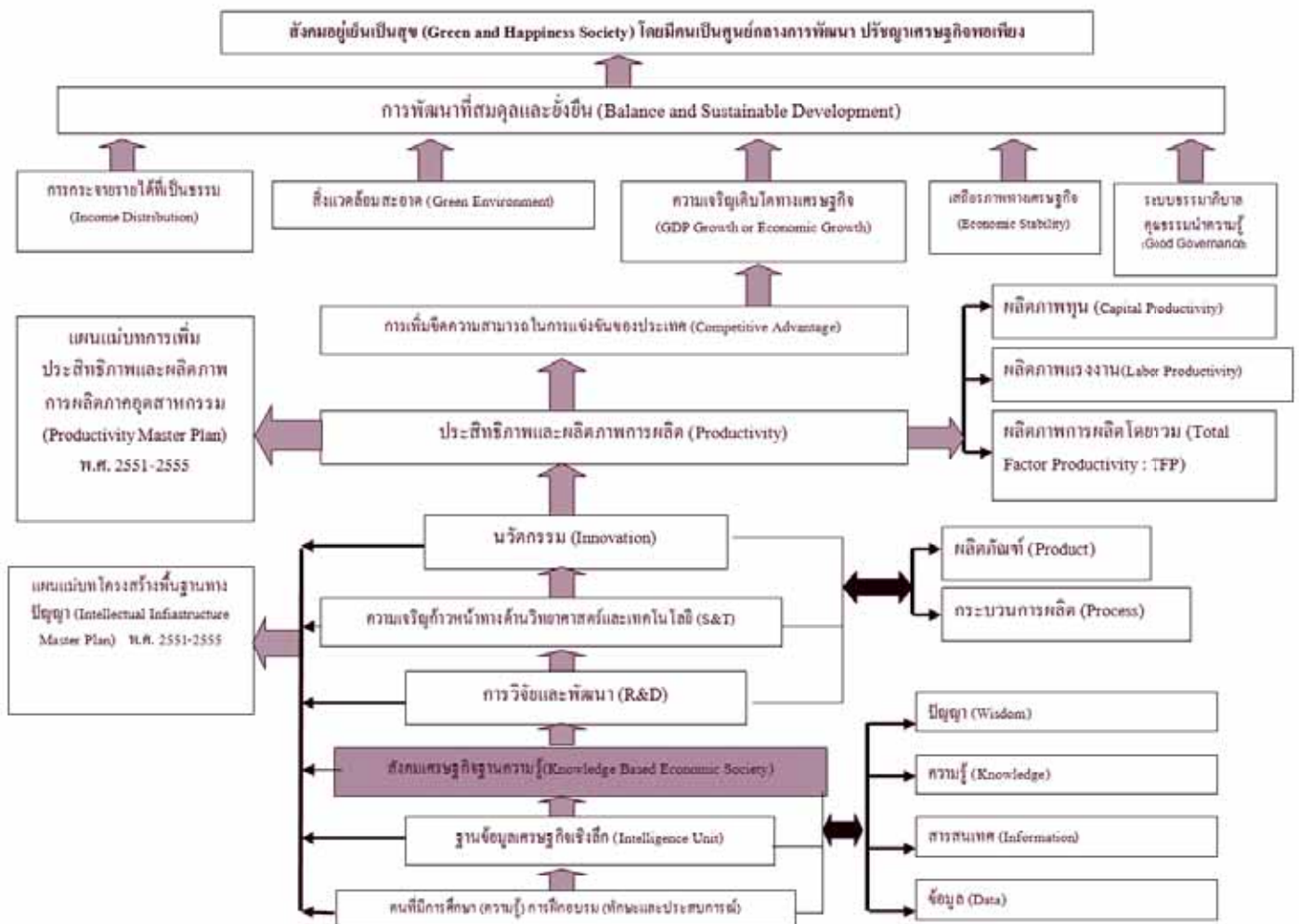
(Knowledge) ทักษะที่จำเป็น (Skill) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attribute) ซึ่งนายจ้างหรือสถานประกอบการจะประเมินสมรรถนะประจำตำแหน่ง (Competency Set) โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) หรือ สมรรถนะทั่วไป (General Competency) เป็นความรู้ ทักษะพื้นฐานที่คนต้องมี และสมรรถนะ

ในหน้าที่ (Functional Competency) หรือ สมรรถนะเฉพาะ

(Specific Competency) เป็นความรู้ ทักษะเฉพาะ ตำแหน่งนั้น ๆ คนที่มีขีดสมรรถนะสูงจะนำไปสู่การเพิ่ม ประสิทธิภาพหรือผลิตภาพ (Productivity) แก่องค์กร สามารถสร้างสรรค์คุณค่าแก่สินค้าและบริการ (Value Creation) สินค้าและบริการมีคุณภาพและราคาสูง ขึ้น สามารถสร้างรายได้แก่องค์กร ทำให้องค์กรมีขีด สมรรถนะสูงและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) และจะเกิดความเจริญ เติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งนายจ้างจึงควรนำ หลักการจ่ายค่าตอบแทนตามสมรรถนะ (Competency Based Pay) มาใช้ควบคู่กับการจ่ายค่าตอบแทนตาม คุณวุฒิการศึกษาหรือตำแหน่งหน้าที่ (Job Based Pay) เพียงอย่างเดียว โดยนายจ้างแบ่งปันผลประโยชน์แก่

แรงงานอย่างเป็นธรรม ไม่แสวงหากำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว โดยถือว่า แรงงานมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต ทำให้สังคมมีการกระจายรายได้ที่เป็น ธรรม รวมทั้งหากนายจ้างและคนในสังคมผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงคุณภาพ สิ่งแวดล้อม ไม่ผลักภาระต้นทุนของตนเองไปเป็นต้นทุนของสังคม โดยมิ ด้มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) แล้ว ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ และหากทุกคนในองค์กรตระหนักถึง ระบบธรรมาภิบาลในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อ เคารพกฎหมาย กฎระเบียบ ไม่แสวงหาประโยชน์จาก ช่องโหว่ของกฎหมาย ไม่แสวงหาความสุขบนความโชคร้ายของผู้อื่น สามารถ นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข (Green and Happiness Society) สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง การรักษาสันติภาพการรวมชาติและ สิ่งแวดล้อม”

แผนผังกรอบแนวคิดการพัฒนากำลังคนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการปฏิบัติงาน (คำบรรยายที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
- จำเนียร จองตระกูล แนวความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทย ในวารสารทรัพยากรมนุษย์ สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-ธันวาคม 2549

นัฐ จุลกะรัตน์

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1

“มองอุตสาหกรรมครึ่งปีหลัง 2551

ก้าวที่ท้าทายและอุตสาหกรรมที่ต้องเร่งผลักดัน”

แม้ว่าปรอทวัดอุณหภูมิสถานการณ์บ้านเมืองยังคงพุ่งกระฉูดอย่างต่อเนื่อง ทว่าภาวะเศรษฐกิจที่อึมครึมเริ่มมีที่ท่าว่าจะคลี่คลายลงไป ที่เบ้มีใหญ่อย่างสหรัฐฯ ที่เป็นยักษ์ซึ่มอยู่นานเริ่มมีสัญญาณกลับมาดีขึ้นอีกครั้ง พร้อมที่จะมาปลุกเศรษฐกิจให้คึกคักรอบใหม่ หลังจากจะได้ผู้นำใหม่ในปลายปีนี้

และเมื่อหันกลับมามองเศรษฐกิจของไทยกับความท้าทายในครึ่งปีหลังจะเป็นอย่างไร เราจะขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างไร “ผู้อำนวยการสำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1” มีมุมมองที่น่าสนใจมาเล่าให้ฟัง

• สถานการณ์ของแต่ละอุตสาหกรรมในความดูแลเป็นอย่างไร

“อุตสาหกรรมหลักที่เรียกได้ว่าอยู่ในความดูแลของสำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1 (สร.1) อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ต่อเรือและซ่อมเรือ เหล็กและเหล็กกล้า ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ ปีโตรเคมี และอุตสาหกรรมพลาสติก ทั้งนี้โดยภาพรวมหากจะมองลงไปในแต่ละอุตสาหกรรมที่กล่าวมานั้น สามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ด้วยตัวของอุตสาหกรรมเอง เนื่องจากถือว่ามีความแข็งแกร่งในตัว โดยในส่วนของยานยนต์ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยังถือว่าไม่ค่อยมีปัญหา เพราะเป็นอุตสาหกรรมของต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย แต่ที่จะมีปัญหาจริงๆ และน่าเป็นห่วงที่สุดคือ อุตสาหกรรมเหล็ก เนื่องจากเรื่องเหล็กต้นน้ำที่เราพูดกันมานานแล้วก็ยังไม่สามารถเกิดได้ แต่อย่างไรเสียหวังว่าสักวันเราจะมีโอกาสเห็นอุตสาหกรรมนี้ได้แจ้งเกิดบ้าง

มีผู้ประกอบการมากมายทั้งไทยและเทศให้ความสนใจลงทุน อย่างไรก็ตามมีสหวิริยา ญี่ปุ่น และต่างชาติอีก 3-4 ประเทศก็มีความสนใจอยากจะทำมาลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเหล็กให้เกิดขึ้นอย่างครบวงจร อย่างคนไทยเองก็มีสหวิริยาที่จะเข้ามาลงทุนเรื่องของเหล็กต้นน้ำ เพราะเป็น

อุตสาหกรรมหลักที่ไทยจะต้องมี อุตสาหกรรมอื่นอย่างปิโตรเคมีเราก็มีแล้วแข็งแกร่งด้วย ส่วนหลักเรายังไม่มีเรายังขาด ซึ่งถือเป็นเรื่องที่แปลกมาก เนื่องจากทุกอุตสาหกรรมมีเหล็กเป็นส่วนประกอบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นยานยนต์ไฟฟ้า ก่อสร้าง เครื่องจักรกล ฯลฯ ดังนั้น เหล็กจึงค่อนข้างมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นความจำเป็นที่ต้องมีเหล็กต้นน้ำ เพื่อเป็นฐานสนับสนุนการขยายตัวของทุกอุตสาหกรรม

ตอนนี้ประเทศไทยถือว่าค่อนข้างพร้อมสำหรับการลงทุนในเรื่องของเหล็ก จะติดอยู่เรื่องเดียวนั่นคือเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ ถ้าเราผ่านจุดนี้ไปได้ก็จะสามารถเดินหน้าได้ เพราะขณะนี้สหวิริยาก็มียุทธศาสตร์สำหรับการเริ่มต้นอุตสาหกรรมนี้แล้ว ขณะเดียวกันต่างชาติที่อยากจะทำมาลงทุนก็ต้องการความชัดเจนจากรัฐบาลว่า หากให้เขาเข้ามาลงทุนจะให้อยู่ที่ตรงไหน เขาจะได้เริ่มพัฒนา ซึ่งเทคโนโลยีสมัยนี้ก็มีอยู่แล้วค่อนข้างจะสะอาด วัตถุดิบแร่เหล็กคุณภาพจากออสเตรเลียก็อยู่ไม่ไกล ในขณะที่หลายๆ ประเทศอย่างเกาหลี ญี่ปุ่นก็ยังไม่มียุติบ แม้มีโรงผลิตแต่ขาดสินแร่เหล็ก ทั้งนี้เรื่องสิ่งแวดล้อมที่ว่านั้นต้องทำการศึกษาว่า เมื่อมีโรงเหล็กจะต้องไม่กระทบกับชาวบ้านและการท่องเที่ยว เพราะเรื่องของสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สำคัญ”

• นอกจากอุตสาหกรรมหลัก ยังมีอุตสาหกรรมใดบ้างที่อยู่ในความน่าเป็นห่วงและให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

“นอกจากอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำแล้ว อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ประเทศไทยควรจะหันมาให้ความสำคัญมากขึ้น เพื่อจะเป็นแรงหนุนซึ่งกันและกัน ให้เกิดความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ได้แก่ อุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือ ซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยพูดถึงกันมาก ทั้งๆ ที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญมาก น่าเสียดายมากสำหรับประเทศไทยที่มีชายทะเลเกือบ 3 พันกิโลเมตร และคนไทยมีขีดความสามารถสูงในการต่อเรือ แต่ขณะนี้ผู้ต่อเรือค่อนข้างมีอยู่อย่างกระจัดกระจาย บ้างก็อยู่ตามลำน้ำ ยังไม่มีการรวมศูนย์กันอย่างชัดเจน และเช่นเดียวกันอุตสาหกรรมผู้ต่อเรือก็จะมีเรื่องของสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในขณะที่ภาครัฐเองก็กำลังมีนโยบายให้กระทรวงอุตสาหกรรมไปหาพื้นที่เพื่อทำนิคมอุตสาหกรรมผู้ต่อเรือ โดยจะนำเอาอยู่เล็กๆ หรืออยู่ขนาดกลางมารวมกัน เพื่อให้เกิดพลังสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทุกวันนี้ทุกอุตสาหกรรมมีความเชี่ยวชาญ เก่ง และต่างมีฝีมือ ในลักษณะรูปแบบของตัวเอง สำหรับการต่อเรือในประเทศไทย เราสามารถบอกได้อย่างภูมิใจว่า ช่างต่อเรือของเราทุกอย่างทำด้วยตัวเองแทบจะ 100% ประเทศเพื่อนบ้านอย่างสิงคโปร์ อินโดนีเซีย ยังอาศัยแรงงานจากบ้านเรา ฉะนั้นแล้วการกระจายตัว ไม่มีการร่วมมือกันจึงเป็นเรื่องที่ไม่ดีเท่าไร จำเป็นต้องมารวมกัน ใครมีจุดแข็งตรงไหนก็เลยไปตามนั้น ใช้จุดแข็งของแต่ละที่มาใช้งานแล้วจะเกิดพลัง ฝีมือคนไทยเป็นต้นทุนที่ดีที่สุดอยู่แล้ว และถ้ามีนิคมอุตสาหกรรมผู้ต่อเรือและซ่อมเรือขึ้นมา ประเด็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมก็จะหมดไป”

● ในมุมมองของท่าน อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมไทยเป็นอย่างไร

“อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมสามารถทำเงินเข้าสู่ประเทศได้ค่อนข้างมาก ซึ่งคนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยทราบ อีกอย่างในอนาคตอย่างไรเสียเมื่อน้ำมันแพงขึ้นๆ การขนส่งทาง ‘เรือ’ จะเป็นคำตอบสำหรับการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ขนส่งได้ครั้งละมากๆ คุ่มค่าว่าการขนส่งทางรถยนต์ อีกประการการขนส่งทางเรือจะถูกกว่ามาก อาจจะเกินครึ่ง ปัจจุบันรัฐบาลมักจะพูดถึงเรื่องของโลจิสติกส์อยู่ตลอดเวลา แต่ไม่ค่อยพูดถึงเรื่องของเรือ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่นำแปลก โดยธรรมชาติทั่วโลกอุตสาหกรรมไม่ว่าประเทศไหนรัฐบาลก็มักจะให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับประเด็นอย่างเช่นเรือที่วิ่งในน่านน้ำไทยก็ต้องต่อในประเทศไทย และต้องให้ความสำคัญในเรื่องของมาตรฐานความปลอดภัยด้วย ซึ่งจะเป็นแรงสนับสนุนให้อุตสาหกรรมนี้เกิดขึ้นอย่างแข็งแกร่ง

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ สร1. ให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมและซ่อมเรือมาโดยตลอด ที่ผ่านมาเราได้เข้าไปทำการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังได้ไปดูงานยังประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นภูมิประเทศที่มีคลองค่อนข้างมาก อุตสาหกรรมต่อเรือของบ้านเขาพัฒนาไปไกลมาก และเนเธอร์แลนด์ก็มีลักษณะคล้ายกับประเทศไทย เขาสามารถต่อเรือในลำคลองและส่งออกต่างประเทศได้มาก และตอนนี้เราพยายามชักชวนให้เขาเข้ามาลงทุนและร่วมมือกับประเทศไทย เพราะขีดความสามารถเขาสูงมาก ส่วนประเทศไทยเองก็ถือว่าดี เมื่อเขามาเห็นแล้วก็ชื่นใจ เพราะมาตรฐานความสามารถใกล้เคียงกับเนเธอร์แลนด์ จะมีปัญหาที่คงเป็นในเรื่องการบริหารจัดการเท่านั้นเอง เรียกได้ว่าจุดด้อยของเราคือ การบริหารจัดการ เช่น การต่อเรือ 1 ลำ เราลงมือทำเองหมด 100% แต่ของประเทศเขาให้ Outsource ทำไปกว่า 70% ที่เหลือแค่มาประกอบเอง

ของประเทศเราต้องพยายามทำทุกอย่างด้วยตัวเอง เพราะอุตสาหกรรมสนับสนุนยังน้อย ดังนั้น หากเราอยู่รวมกัน การทำงานของเราก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากเรามีจุดเด่นอย่างที่ได้กล่าวไปแล้ว คือ เรามีช่างเชื่อมที่เก่ง มีระดับถือว่ามีฝีมือ มีใบรับรอง ต่างประเทศให้การยอมรับ ผู้ต่อเรือในสิงคโปร์ใช้ช่างเชื่อมคนไทยทั้งนั้น ฉะนั้น การสร้างเรือเราจึงสามารถทำเองได้สบาย”

• มองภาพอุตสาหกรรมครึ่งปี หลังไว้อย่างไร

“ที่ผ่านมาเรื่องวิกฤตพลังงานได้ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม แม้แต่ภาคเกษตรก็โดนผลกระทบจากเรื่องวิกฤตพลังงานโดยทั่ว อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมซึ่งตรงนี้ก็ดูอยู่ คาดว่าปัญหาจะคลี่คลายลงไปในระยะอันใกล้นี้ สำหรับภาพรวมในครึ่งปีหลังมองว่าน่าจะดีขึ้นตัวได้อีก มองปัจจัยบวกยังมีมากไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในเรื่องของน้ำมันที่ทยอยลดลง ปัจจัยการส่งออกก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เงินบาทก็อ่อนตัวลงอยู่ในช่วงที่เหมาะสม ทุกอย่างไปได้ดี แต่สำหรับเครื่องจักรเกษตรยังคงค่อนข้างน่าเป็นห่วง เนื่องจากภาคเอกชนลงมาลุยเองเยอะ แต่กลับทำให้ความสำคัญเรื่องมาตรฐานน้อยลง เพราะการผลิตที่ออกมามากเกินไป มีผู้ประกอบการ SMEs หลายเจ้าพยายามทำเองแต่ก็ไปไม่รอด ดังนั้น ภาครัฐน่าจะช่วยผลักดัน โรงงานขนาดใหญ่ควรเข้ามาช่วยโรงงานเล็กๆ ประเทศไทยมีขีดความสามารถ แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร”

• มีแนวทางสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม อย่างไร

“แผนงานที่ สร 1. จะสนับสนุนและเร่งผลักดันต่อไป คือ เครื่องจักรกลการเกษตร เหล็กต้นน้ำ อันนี้ต้องพยายามผลักดันให้เกิดให้ได้ เพราะเราใช้เหล็กต้นน้ำปีหนึ่งหลายล้านตัน และเอามาใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศทั้งนั้น ฉะนั้น โรงเหล็กต้นน้ำต้องมี หากไม่มีเราพัฒนาอะไรไม่ได้เลยเพราะรอแต่จะซื้อเหล็กจากที่อื่นมาใช้ และเหล็กก็ราคาค่อนข้างแพงตามราคาน้ำมัน ถ้าหากมีโรงเหล็กแล้วราคาเหล็กก็น่าจะถูกลง อีกอย่างเรื่องของพลาสติกน่าจะให้ความช่วยเหลือ เพราะพลาสติกจะเข้ามาทดแทนเหล็กค่อนข้างมาก เช่น พลาสติกในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พลาสติกในยานยนต์ พวกนี้จะยกระดับ Value Add ก็สูง ดังนั้น เราควรพัฒนาและให้ความช่วยเหลือ เพราะบางทีเอกชนจะคิดเองไม่ทัน

ส่วนอุตสาหกรรมอื่นก็ไปได้เรื่อยๆ ด้วยตัวของมันเอง แต่อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อม และ CSR (Corporate Social Responsibility) เป็นหลัก เพราะอันนี้จะมีกฎระเบียบขึ้นมาแน่นอน เราจะส่งสินค้าอะไรกับใคร จะซื้อขายกับใครต้องดูตัวนี้ ตอนนั้นก็คิดว่ากรมโรงงานก็เริ่มแล้ว เราก็มีหน้าที่ให้ข้อมูลและความกระจ่างแก่ผู้ประกอบการทั้งหลาย เรื่องนี้หนีไม่พ้น ซึ่งจะตามมาจากร่างกฎระเบียบ EU REACH คือ สินค้าที่ส่งไป EU ต้องผ่านมาตรฐานตามกฎระเบียบ REACH การทดสอบตรวจสอบทางด้านสารเคมีต่างๆ ซึ่งตรงนี้เป็นส่วนของผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ ที่ทำส่งออกวัตถุดิบให้โรงงานจะทราบเรื่องนี้ดี เพราะบริษัทแม่เขาเป็นผู้ให้ข้อมูล หากไม่ทำตามกฎระเบียบดังกล่าวจะหลุดออกจาก Supply chain แต่คนที่กำลังจะเริ่มธุรกิจไปติดต่อกับต่างชาติเป็นกลุ่มที่ยังไม่ทราบเรื่องดังกล่าว ซึ่งตอนนี้เราก็ทำเรื่องนี้เพื่อกระจายข่าวสารออกไปอย่างเร่งรีบ ก็ไม่น่ามีปัญหา”

• ในสถานการณ์วิกฤตพลังงานที่ค่อนข้างรุนแรง หลายฝ่ายพูดถึงเรื่องการลงทุนด้านการสร้างระบบ โลจิสติกส์และบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ในมุมมอง ของท่านคิดเห็นเป็นอย่างไร และขอให้ฟากอะไรไปถึง ผู้ประกอบการสักเล็กน้อย

“ระบบโลจิสติกส์ ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ ช่วยเซฟเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องพลังงาน จะทำให้บรรยากาศของโลกน่าอยู่ แต่อาจจะยากตรงที่คนต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนระบบการทำงาน ทั้งการบริหารจัดการ ซึ่งเรื่องนี้ในโรงงานเป็นเรื่องสำคัญ เราหนีไม่พ้นและต้องทำควบคู่ไปกับทุกอุตสาหกรรม ซึ่งอันนี้ต้องทำไปพร้อมกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมด้วย อย่าลืมว่าคุณอยู่คนเดียวบนโลกนี้ไม่ได้ ต้องพึ่งพาสังแวดล้อม”

ดัชนีอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 2 และแนวโน้มไตรมาสที่ 3 ปี 2551

ดัชนีอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 2/2551 (เมษายน-มิถุนายน 2551) เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน พบว่า ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลังเพิ่มขึ้น แต่ดัชนีผลผลิต ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม และดัชนีผลผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมลดลง

ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ไตรมาสที่ 2/2550 (เม.ย.-มิ.ย.)	ไตรมาสที่ 1/2551 (ม.ค.-มี.ค.)	ไตรมาสที่ 2/2551 (เม.ย.-มิ.ย.)*	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับไตรมาสก่อน (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เทียบกับไตรมาสเดียวกัน ของปีก่อน (%)
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าเพิ่ม)	162.3	187.4	177.47	-5.32	9.34
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าผลผลิต)	165.4	191.4	182.74	-4.62	10.50
ดัชนีการส่งสินค้า	163.7	184.7	182.29	-1.41	11.34
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	181.0	178.0	174.23	-1.61	-3.72
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	160.2	214.2	268.05	34.89	67.30
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	115.3	118.2	112.94	-4.53	-2.05
ดัชนีผลผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	138.4	154.8	145.50	-6.15	5.09
อัตราการใช้จ่ายกำลังการผลิต	64.8	67.42	63.67	-	-

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

หมายเหตุ: *ข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน พบว่า ดัชนีผลผลิต ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีผลผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น แต่ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังและดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมลดลง โดย

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม) มี 33 อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตยานยนต์ การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ การผลิตเครื่องใช้ในบ้านเรือน ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตเม็ดพลาสติก การผลิตเครื่องจักรที่ใช้งาน

ทั่วไปอื่นๆ การผลิตผลิตภัณฑ์จากดินชนิดไม่ทนไฟ ซึ่งใช้กับงานก่อสร้าง การผลิตเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าขั้นมูลฐาน และการผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์

ดัชนีการส่งสินค้า มี 27 อุตสาหกรรมที่มีการส่งสินค้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตยานยนต์ การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าขั้นมูลฐาน การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ การผลิตเม็ดพลาสติก การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ และการผลิตเครื่องจักรที่ใช้งานทั่วไปอื่นๆ

ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง มี 35 อุตสาหกรรมที่มีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตเครื่องรับโทรทัศน์และวิทยุ และสินค้าที่เกี่ยวข้องการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตสตาชและผลิตภัณฑ์จากสตาช การผลิตน้ำตาล การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ และการผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์และปูนปลาสเตอร์

ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มี 18 อุตสาหกรรมที่มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตรถจักรยานยนต์ การผลิตยานยนต์ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารประเภทอื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนม การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว การผลิตเม็ดพลาสติก การผลิตลวดและเคเบิลที่หุ้มฉนวน การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตสิ่งของอื่นๆ ที่ทำจากกระดาษและกระดาษแข็งเพิ่มขึ้น

ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม มี 35 อุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ การผลิตมอเตอร์ลิกเคอและมอเตอร์ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตเครื่องใช้ในบ้านเรือน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ และการแปรรูปผลไม้และผัก

อัตราการใช้กำลังการผลิต มี 25 อุตสาหกรรมที่มีอัตราการใช้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าขั้นมูลฐาน การผลิตเม็ดพลาสติก การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป การจัดเตรียมและการบั่นเส้นใยสิ่งทอรวมถึงการทอสิ่งทอ การแปรรูปผลไม้และผัก และการผลิตเครื่องใช้ในบ้านเรือน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

การพยากรณ์แนวโน้มดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม) ซึ่งใช้ข้อมูลจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกว่า 2,000 โรงงาน คาดว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ 3/2551 (กรกฎาคม-สิงหาคม) จะอยู่ที่ระดับ 182.15 ซึ่งเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.27

ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ปี 2549				ปี 2550				ปี 2551	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2*
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าเพิ่ม)	159.6	154.5	160.1	163.1	168.0	162.3	174.8	183.7	187.4	177.5
ดัชนีผลผลิต (มูลค่าผลผลิต)	161.5	164.5	168.8	167.5	170.4	165.4	179.4	186.1	191.4	182.7
ดัชนีการส่งสินค้า	157.9	158.3	166.1	166.7	165.5	163.7	177.3	185.8	184.7	182.3
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	166.5	168.5	190.1	177.9	179.5	181.0	186.3	180.4	178.0	174.2
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	190.9	153.0	170.8	151.3	166.5	160.2	183.5	853.3	214.2	268.1
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	115.5	111.0	115.9	114.7	115.7	115.3	116.0	118.6	118.2	112.9
ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	143.7	141.1	134.2	136.7	143.2	138.4	137.8	141.7	154.8	145.5
อัตราการใช้กำลังการผลิต	68.9	67.8	68.0	66.4	65.5	64.8	67.0	67.3	67.42	63.7

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

หมายเหตุ: *ข้อมูลเบื้องต้น

NOK

กับตัวอย่างการจัดการความรู้ในธุรกิจเอกชน

สศอ. พบผู้ประกอบการฉบับนี้จะขอแนะนำท่านผู้อ่านไปเยี่ยมชมความสำเร็จในการจัดการความรู้ Knowledge Management (KM) ของ **บริษัท เอ็นโอเค พรินซ์ตัน คอมโพเนนท์ (ประเทศไทย) จำกัด** ตั้งอยู่ที่ จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลิตผลิตภัณฑ์หลักได้แก่ ส่วนประกอบฮาร์ดิสก์ ไดรฟ์ (Top Cover, Ramp, Crash Stop, Latch) ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์

ข้อมูลบริษัทฯ โดยย่อ

เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2545 เริ่มการผลิตเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545

ทุนจดทะเบียน 360 ล้านบาท ขนาดของพื้นที่ : พื้นที่รวม 46,400 ตร.ม. (29 ไร่)

จำนวนพนักงานประมาณ 1,335 คน (มิถุนายน 2551)

ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI วันที่ 21 พฤศจิกายน 2544

บุคคลสำคัญในการติดต่อ : นายโนริยูกิ ทากาฮาชิ (กรรมการผู้จัดการ)

: นายสุรพงษ์ ศุภจรรยา (ผู้จัดการทั่วไป)

: นายสารวุฒิ พันธุงค์ (ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้)

รางวัลแห่งการร่วมแรงร่วมใจ

บริษัทฯ ได้รับรางวัลต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำเร็จ เช่น รางวัลโรงงานอุตสาหกรรมดีเด่นด้านการจัดการพลังงาน (Prime Minister Award) จากกระทรวงอุตสาหกรรม รางวัลสถานประกอบการด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการยอดเยี่ยมประจำปี 2550 รางวัลด้านความปลอดภัยชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมยอดเยี่ยม จ.พระนครศรีอยุธยา และชนะเลิศการแข่งขัน TPA Automation Kaizen Award 2007 ในประเภท Automation Kaizen ได้รับรางวัล “Golden Award” ส่วนประเภท Kaizen Suggestion ซึ่งได้รับรางวัล “Think out of the box” The Winner และรางวัลบริษัทยอดเยี่ยมในการสนับสนุนกิจกรรม Kaizen “KSS Trophy Award” เป็นต้น

“คน” ทรัพยากรอันทรงคุณค่า

การสร้างสภาวะแวดล้อมเพื่อให้เกิดความรู้หรือที่เรียกว่า Knowledge Environment (KE) บริษัทฯ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “คน” อย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้รับคือพนักงานทุกคนทุ่มเทแรงกายแรงใจผลักดันองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทำให้ความสามารถของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดียิ่งขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยแรงกระตุ้นของบรรยากาศที่สร้างขึ้น

การพัฒนาความรู้ในองค์กรอย่าง ไม่หยุดนิ่ง

กระบวนการพัฒนาความรู้ในองค์กรหรือที่เรียกว่า Knowledge Development (KD) บริษัทฯ ใช้การแบ่งประเภทของ Thomas H.Davenport & Laurence Prusak ดังนี้

1. *Acquisition* เทคโนโลยีทางด้านแม่พิมพ์ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจ

2. *Rent (Consultant & Expert)* การใช้ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญการพิเศษมาร่วมกันพัฒนาระบบและพัฒนางาน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ในองค์กร

3. *Dedicated Resources* การพัฒนาความรู้โดยใช้หลักการ D&R (Development and Research) พัฒนางานต้นแบบแล้วนำไปวิจัยต่อยอดในอนาคต นอกจากนี้ ยังใช้กลยุทธ์ C&P (Copy and Paste) คือ การเลียนแบบทางความคิดหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้วนำมาปรับใช้กับองค์กร

4. *Fusion* การหลอมรวมความรู้ความสามารถของทีมงานไทยและญี่ปุ่นเข้าด้วยกัน รวมถึงกิจกรรมกลุ่มที่เรียกว่า Small Group Activities (SGA) เพื่อให้สามารถหลอมรวมความรู้และทำกิจกรรมในหลายๆ เรื่องได้พร้อมกัน

ความรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ใครคนใดคนหนึ่ง

การถ่ายทอดความรู้หรือที่เรียกว่า Transfer Knowledge to People ทางบริษัทฯ ได้มีการดำเนินการผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

1. *การฝึกอบรม (Training)* เพื่อเพิ่มทักษะให้กับพนักงานในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น เทคนิคเกี่ยวกับการทำงาน ค่ายสร้างเสริมการทำงานเป็นทีม หลักสูตรภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

2. *การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ (Working Environment)* เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้พนักงาน เช่น จัดหาคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อ 1 เครื่อง, Internet ความเร็วสูง ห้องสมุด

3. *การสื่อสารในองค์กร (Communication)* สำหรับเผยแพร่ความรู้สู่พนักงาน ไม่ว่าจะเป็นอิเล็กทรอนิกส์ บอร์ด, Intranet, เสียงตามสาย และวารสารรายเดือน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

(วิลพร โบสน์, (บก.), 2550

(nokpct.com, 2007)

(nokpct.net, 2007)

(สราวุฒิ พันธุรงค์, 2551, เมษายน 23)

4. *กิจกรรม (Activities)* ส่งเสริมให้พนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม 5ส, TPM (Total Productive Maintenance), Safety และ Total Cost Down เป็นต้น

5. *กิจกรรมกลุ่มย่อย (Small Group Activity : SGA)* เพื่อเป็นเครื่องมือในการดึงพนักงานทุกคนในองค์กรให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

สินทรัพย์ทางความรู้ที่ไม่มีวันหมดไป

เมื่อความรู้ในองค์กรเกิดแล้วจะต้องแปรรูปความรู้ที่เกิดขึ้นให้อยู่ในรูปแบบของสินทรัพย์ทางความรู้หรือที่เรียกว่า Knowledge Asset (KA) ที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ วิธีการที่ทางบริษัทฯ นำมาใช้ได้แก่ One Point Lesson : OPL, Team Room และ Website Portal เป็นต้น ซึ่งมีกระบวนการจัดการดังนี้

1. *Select* การเลือกเฉพาะสารสนเทศที่มีคุณค่าและควรที่จะเก็บเท่านั้น

2. *Simplify* ง่ายต่อการใช้และการเข้าถึง

3. *Share* สามารถแบ่งปันให้คนในองค์กรทุกคนใช้ร่วมกันได้หมด เข้าถึงง่าย

4. *Show* สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในองค์กร รวมถึงการมีเวทีและเปิดโอกาสในการนำเสนอผลงาน

5. *Search* การค้นหาได้สะดวกรวดเร็ว

ความสำเร็จของธุรกิจอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม

ผลลัพธ์ทางธุรกิจหรือที่เรียกว่า Business Outcome (BO) เป็นส่วนสำคัญในการชี้วัดว่า การจัดการความรู้ภายในองค์กรนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าทำ KM แล้วผลผลิตของบริษัทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง, บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้น, บริษัทกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และองค์กรมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นั่นแสดงว่าการจัดการความรู้ขององค์กรประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ความสำเร็จในการบริหารจัดการความรู้ของบริษัท เอ็นไอเคพรินซ์ คอมโพเนนท์ (ประเทศไทย) จำกัด คงจะเป็นแบบอย่างทำให้ผู้อ่านได้รับรู้และเห็นแนวทางนำไปพัฒนาปรับใช้ในองค์กร หรือนำไปพัฒนาความรู้ตนเองได้มากขึ้นต่อไป

ภาคอุตสาหกรรม กับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

CSR หรือชื่อเต็ม Corporate Social Responsibility หมายถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจอุตสาหกรรมหรือองค์กร ถูกนิยามขึ้นมาจากรากฐานว่า ชุมชนหรือสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับธุรกิจโดยตรงหรือโดยอ้อม ไม่ใช่จำกัดเฉพาะลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงาน หรือผู้ส่ง-ป้อนวัตถุดิบเท่านั้น ซึ่งการดำเนินธุรกิจมักเกิดปัญหาทางสังคมหรือช่องว่างระหว่างความคาดหวังของสังคมกับปฏิบัติการทางสังคมของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมปัจจุบัน แม้ว่าการปฏิบัติการทางสังคมของภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมมีการปรับขยายเพิ่มขึ้นแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความคาดหวังของสังคม จึงยังผลให้เกิดช่องว่างเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

CSR กำลังมาแรงเป็นกระแสไฟลามทุ่ง หรือคลื่นลูกใหม่ที่ทุกองค์กรจะต้องรู้จักและตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรระดับใดก็ตาม

CSR ไม่ใช่การกระทำความดีแบบเศรษฐกิจบุญระดับต่าง ๆ ที่บริจาคเงินส่วนตัวหลายพันหลายหมื่นล้าน เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์หรือตั้งกองทุนสาธารณกุศลต่าง ๆ ซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน

CSR จึงเป็นเครื่องมือใหม่ที่จะมีส่วนช่วยสร้างความยั่งยืนแก่องค์กรธุรกิจโดยตรง เพราะธุรกิจต้องรับรู้ว่าการที่สังคมหลากหลายมากขึ้น ผู้บริโภคและกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคมมีความรู้ และยังมีความเป็นในการดำรงชีพต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา ความปลอดภัย แรงงาน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจริยธรรมต่าง ๆ ที่มีการสื่อสารกันอย่างทั่วถึงและแพร่หลายอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นระบบกติกาต่าง ๆ ก็เริ่มมีลักษณะการควบคุมเข้มงวดแน่นในรูปสนธิสัญญาระหว่างประเทศ หรือข้อกำหนดในเรื่องการส่งออกและนำเข้ามากขึ้นภายใต้กรอบกติกาการค้าต่าง ๆ

การทำ CSR เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมจากพื้นฐานความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้นที่มี 4 ด้าน ได้แก่ 1. เศรษฐกิจ 2. กฎหมาย 3. จริยธรรม 4. สาธารณกุศล ซึ่งสิ่งที่สังคมต้องการจากองค์กรคือความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านเศรษฐกิจและกฎหมาย ส่วนด้านจริยธรรมและสาธารณกุศลเป็นสิ่งที่สังคมคาดหวังจะได้รับจากองค์กร ดังนั้น การทำ CSR ของแต่ละองค์กรจะต้องเริ่มจากความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นทั้ง 4 ด้านข้างต้น

องค์ประกอบหลักของ CSR

มีหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. **สังคม** ได้แก่ พื้นที่ที่องค์กรแสดงความรับผิดชอบ แบ่งเป็นสังคมภายในองค์กร (เจ้าของ ผู้ถือหุ้น พนักงาน) สังคมใกล้เคียงองค์กร (คู่ค้า ลูกค้า ภาครัฐ) สังคมในวงกว้าง (สังคม ชุมชน คู่แข่ง) การแบ่งมิติทางสังคมขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ได้แก่ ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ ผู้ประกอบการ พนักงาน ลูกค้า ภาครัฐ ชุมชน คู่แข่งทางธุรกิจ องค์กรสาธารณกุศล

3. **ประเด็นของสังคม** ได้แก่ สิ่งที่สังคมให้ความสนใจสามารถจัดแบ่งได้ตามมาตรฐานหรือแนวทางที่สังคมทำอยู่

4. **แนวทางในการทำ CSR** มี 7 แนวทาง ได้แก่

(1) การส่งเสริมประเด็นทางสังคมและองค์กรสาธารณกุศลให้เป็นที่รู้จัก (Cause Promotions)

(2) การส่งเสริมสังคมจากการทำตลาด (Cause-Related Marketing)

(3) การตลาดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนในสังคม (Corporate-Social Market) ในด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(4) การบริจาคหรือการให้ (Corporate Philanthropy) เป็นการให้อย่างมีกลยุทธ์ หรือส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันให้กับองค์กร

(5) อาสาสมัครชุมชน (Community Volunteering)

(6) การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsible Business Practices)

(7) แนวทางอื่น ๆ เพื่อเทิดทูนสถาบันศาสนา เช่น ราชชาตินิยม-ทำดีให้พ่อคุณ/ทำดีเพื่อพ่อ หรือ CSR ทางศาสนา เช่น เลิกเหล้าเข้าพรรษา/เลิกเหล้าเลิกจน/กรู้นปลอดเหล้า เป็นต้น

ความสำคัญและประโยชน์ของ CSR

UNIDO มีบทบาทกระตุ้นองค์กรธุรกิจในการทำ CSR อย่างจริงจัง โดยยกเหตุผลในด้านการเติบโตอย่างยั่งยืน และการทำ CSR มีข้อดี 9 ประการ คือ

- (1) การบริหารความน่าเชื่อถือ
- (2) การบริหารความเสี่ยงที่ยากจะคาดเดา
- (3) การคัดเลือกพนักงานใหม่เข้าทำงาน
- (4) ความสัมพันธ์กับนักลงทุน และการเข้าถึงแหล่งทุน
- (5) การเรียนรู้และนวัตกรรม
- (6) ความสามารถกำหนดตำแหน่งการแข่งขันในตลาด
- (7) ประสิทธิภาพการดำเนินงานดีขึ้น
- (8) การยอมรับของสังคม
- (9) มีโอกาสทำธุรกิจมากขึ้น

ข้อควรพิจารณา

ปัจจุบันบริษัทข้ามชาติมีส่วนทำให้ CSR เป็นเครื่องมือสำคัญผ่านเครือข่าย Supply Chain จนกลายเป็นมาตรฐานของธุรกิจ CSR ถูกออกแบบมาสำหรับกระตุ้นการแข่งขันและการทำกำไร และ CSR จะดีแค่ไหนก็ไม่ควรเป็นของฟุ่มเฟือยทางธุรกิจ แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในยุคที่มีการแข่งขันบนกรอบกติกาการค้าเสรี (FTA) ที่จะมีเงื่อนไข CSR มาเป็นตัวกำหนดขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย เพื่อป้องกันการถูกกีดกันทางการค้าก็มักจะมีมาตรการ NTBs ต่าง ๆ มาเป็นค่ากำหนดเงื่อนไขสกัดการแข่งขัน

แนวทางการจัดทำ CSR

ในทุกองค์กรสามารถทำ CSR ได้ตามความเหมาะสมกับสถานภาพ โดยเริ่มจากการพิจารณาถึงผลกระทบของสิ่งที่องค์กรกำลังขับเคลื่อนอยู่ว่าส่งผลกระทบกับพื้นที่ไหน ใครบ้างมีส่วนได้ส่วนเสีย ประเด็นทางสังคมคืออะไร จะใช้แนวทางใดในการทำ CSR เพื่อกำหนดแผนการทำ CSR ขององค์กรได้อย่างเป็นระบบ เกิดความเชื่อมโยงทุกฝ่าย สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมและเป้าหมายธุรกิจขององค์กรได้ (Win-Win Approach) และต้องตามดูกันว่าภาครัฐจะกำหนดแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจอย่างไรบ้าง หรือภาคธุรกิจเองจะพัฒนา CSR จากแรงกดดันจากภายนอกอันเนื่องมาจากมาตรฐานต่าง ๆ ที่คู่ค้าสรรหามาใช้ (บีบ) หรือจะเป็นเพราะความเข้าใจของภาคธุรกิจที่มองเห็นว่าการทำบุญทางสังคมด้วย CSR อย่างสมัครใจและมีแรงศรัทธาที่แท้จริง เป็นสิ่งที่ต้องตระหนักภายใต้จิตสำนึกกับรับผิดชอบต่อสังคมที่ดี และภาครัฐต้องกำหนดแนวทางพัฒนารองรับ ซึ่งน่าจะได้เห็นภายในอนาคตอันใกล้

รอบรู้ สคอ. เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กระตุ้นรอบทิศ สคอ. ปรับประมาณการจีดีพีใหม่” เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2551 ณ โรงแรมสวิสโซเทล เลอ คองคอร์ด

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บรมิเบล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) หรือ ไอไออี กระทรวงอุตสาหกรรม และผู้บริหารระดับสูงของ สคอ. ให้สัมภาษณ์พิเศษกับสื่อมวลชนทุกแขนง ในประเด็น “จับไตรมาสแรกภาคอุตสาหกรรม ขยายตัว หลังมาตรการ

เศรษฐกิจอุตสาหกรรม กล่าวรายงานและกล่าวปาฐกถา “OIE knowledge society 2008” ภายในงานมีการฉายวิดีโอทัศน์ ตอบคำถาม และเล่นเกมแจกของรางวัลแก่ผู้ร่วมงาน เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2551 ณ สคอ.

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บรมิเบล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) หรือ ไอไออี กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิดงาน KM “Let's enjoy knowledge society 2008” โดยมี นายณัฐพล ญัฏฐสมบุญรณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงาน

อุตสาหกรรม จากสถาบันเฉพาะทางต่างๆ และผู้ประกอบการ เพื่อนำผลที่ได้มาจัดทำแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2551 ณ สคอ.

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บรมิเบล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานการประชุมโต๊ะกลมเรื่อง “โอกาสและอุปสรรคอุตสาหกรรมไทยในปัจจุบันและอนาคต” เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลด้าน

วันที่ 20 พฤษภาคม 2551 ซึ่งมีตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจเข้าร่วมการประชุม จัดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2551 ณ สคอ.

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บรมิเบล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานในการเปิดการประชุม “การติดตามผลการดำเนินงานการแก้ปัญหาในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ครั้งที่ 3/2551” โดยประชุมต่อเนื่องจาก

กระทรวงอุตสาหกรรม กล่าวรายงาน ภายในงานมีเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมการสัมมนา เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2551 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์

นายดิเรก รัตนวิเศษ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานในการเปิดการสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา “โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ” โดยมี ดร.ณัฐพล ญัฏฐสมบุญรณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หล่อวิจิตร ที่ปรึกษาสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ สคอ. เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2551 ณ สคอ.

นายสมชาย หาญหิรัญ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สคอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิดการฝึกอบรม เรื่อง ชุมชนนักปฏิบัติ communities of practice (cop) โดยมีอาจารย์รัชชัย

นายบุญชัย โชควัฒนา ประธานคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา นำคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม วุฒิสภา เข้าพบ นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องนโยบายและผลการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2551 ณ สศอ.

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บริมเบิล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) หรือ ไอไออี กระทรวงอุตสาหกรรม ให้สัมภาษณ์ทางรายการ Economic time สถานีข่าว INN 24 ช่อง ทูริทัศน์ 7 ในประเด็น “สศอ.หนุนอุตสาหกรรม เคมีชีวภาพ ฝ่าวิกฤตพลังงาน” โดยเฉพาะพืชที่ให้แป้งและน้ำตาล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ และเพิ่มมูลค่าไปสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ต่อไป เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2551

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บริมเบิล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) หรือ ไอไออี กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิดงานและกล่าวปาฐกถาพิเศษ ในงาน “วิสัยทัศน์รัฐบาลไทยหลังปี 2010 สู่มุ่งเป็นศูนย์กลางการผลิตรถยนต์โลก” และเดินเยี่ยมชมงานแสดงเทคโนโลยีและเครื่องจักรเพื่อการผลิตสำหรับภาคอุตสาหกรรมประจำปี 2551 “อินเตอร์โมลด์ ไทยแลนด์ 2008”, “ออโตโมทีฟ แมนูแฟกเจอร์ 2008”, “ออโตโมทีฟ อิเล็กทรอนิกส์ 2008”, “แอสเซมบลี เทคโนโลยี 2008”, และ “อินเตอร์พลาสไทยแลนด์ 2008” เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2551 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค

ดร.อรรชกา สีบุญเรือง บริมเบิล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) หรือ ไอไออี กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานเปิด โครงการพัฒนาองค์ความรู้เศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยมีคณะที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำโครงการศึกษาวิจัยแก่เจ้าหน้าที่สศอ. ได้นำไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมต่อไป เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2551 ณ สศอ.